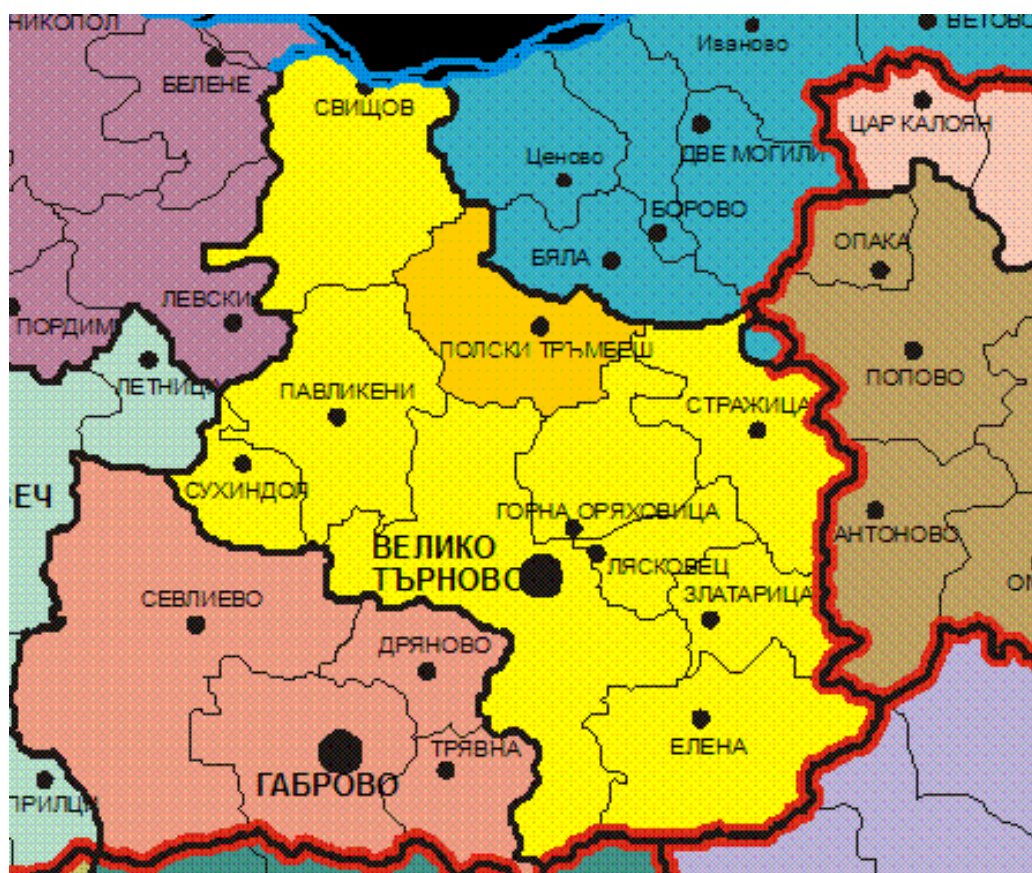

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

ЗА ПЕРИОДА 2007 - 2013г.

Септември 2008 г.
гр. Полски Тръмбеш

СЪДЪРЖАНИЕ

I. УВОД	4
II. ВИЗИЯ	7
III. Съответствие на Общинския план за развитие с други национални и регионални стратегически документи.	
1. Национална стратегическа референтна рамка	
2. Национален план за развитие на България за периода 2007-2013 г.	
3. Стратегически насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 г.	
4. Национален стратегически план за земеделие и развитие на селските райони	
5. Национална стратегия за регионално развитие на България за периода 2005-2015 г.	
6. Стратегия за развитие на Област Велико Търново 2005-2015 г.	
7. Правна рамка на териториалното и местно самоуправление.	
IV. Сравнение с друга европейска община	
1. Описание на Община Екс ле Бен, Франция	
2. Визия за развитие	
3. Текущи проекти	
V. Препоръки	
1. Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.	
2. Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г.	
3. Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г.	
4. Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г.	
5. Програми за териториално сътрудничество	
6. Акционни програми на Общността	

7. Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП)

8. Интензивизиране на проектната дейност на Община Полски Тръмбеш.

VI. Цели

VII. Мерки за развитие

VIII. Анализ на икономическото и социалното развитие на Общината

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

- 1.1. Топографска характеристика
- 1.2. Подземни природни богатства
- 1.3. Климат
- 1.4. Водни ресурси
- 1.5. Почви
- 1.6. Биофонд
- 1.7. Защитени територии и чувствителни екосистеми

2. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

2.1. <u>Стопански сектор</u>	
2.1.1. Промисленост	9
2.1.2. Селско стопанство	10
2.1.3. Общински бюджет	12
2.1.4. Туризм	13
2.1.5. Малки и средни предприятия	13
2.1.6. SWOT анализ на Стопанския сектор	14
2.2. <u>Сектор човешки ресурси</u>	15
2.2.1. Демографско развитие	15
2.2.2. Благосъстояние на населението	17
2.2.3. Безработица /трудови ресурси и заетост	18
2.2.4. Здравеопазване	20
2.2.5. Образование	20
2.2.6. Култура	22
2.2.7. Спорт	23
2.2.8. Социална сигурност	23
2.2.9. Местно самоуправление	24
2.2.10. Неправителствени организации	25
2.2.11. Религиозни общности	25
2.2.12. SWOT анализ в сектор Човешки ресурси	25
2.3. <u>Сектор развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система</u>	26
2.3.1. Развитие на инфраструктурата	26
2.3.1.1. Водоснабдителни мрежи и водоизточници	26
2.3.1.2. Канализационни мрежи	27
2.3.1.3. Хидромелиорация	28

2.3.1.4. <i>Пътна мрежа</i>	28
2.3.1.5. <i>Автомобилен транспорт</i>	29
2.3.1.6. <i>ЖП транспорт</i>	
2.3.1.7. <i>Енергийни мрежи и системи</i>	
2.3.1.8. <i>Газификация</i>	
2.3.1.9. <i>Телефонни съобщения</i>	
2.3.1.10. <i>Състояние на жилищния фонд</i>	
2.3.2. <i>Анализ на устойчивостта на селищната система, урбанистично развитие – състояние и тенденции</i>	
2.3.2.1. <i>Селищна мрежа</i>	
2.3.2.2. <i>Проблем със състоянието на обществените сгради</i>	
2.3.2.3. <i>Проблем с техническата инфраструктура</i>	
2.3.2.4. <i>Проблем с неактуални устройствени планове и кадастър</i>	
2.3.2.5. <i>SWOT анализ- Развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система</i>	
2.4. <u>Сектор опазване на околната среда</u>	
2.4.1. <i>Състояние на атмосферния въздух</i>	
2.4.2. <i>Състояние на повърхностните води</i>	
2.4.3. <i>Питейна вода</i>	
2.4.4. <i>Почви</i>	
2.4.5. <i>Твърди битови отпадъци</i>	
2.4.6. <i>Промислени отпадъци</i>	
2.4.7. <i>SWOT анализ - Опазване на околната среда</i>	
2.4.8. <i>Обобщен анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи на Общински план за развитие 2007 – 2013г.</i>	

Приложения:

Приложение 1: Логическа рамка

Приложение 2: Времеви график за реализиране на Плана за действие 2007-2013 г.

Приложение 3: Развитие на проектната дейност 2007-2013 г.

Приложение 4: Приоритети на Структурните фондове за периода 2007-2013г.

Приложение 5: Инвестиционни фондове опериращи в България

Приложение 6: Методология за наблюдение на Общинския план за развитие 2007-2013 г. (Мониторинг)

Приложение 7: Индикативна финансова таблица

I. УВОД

Общинският план за развитие 2007-2013 г. е в основата на плановия и програмния процес. Той е естествено продължение на Общинската стратегия за развитие за периода 2000-2006 г. Стратегическият документ е основно средство да се поставят на планова основа местните инициативи и проекти, и да се планира конкретна политика за социално-икономическо развитие на Общината. Разработването на ОПР е съобразен с изискванията в Закона за регионалното развитие, Закона за местното самоуправление и местната администрация, ЗУТ и Методически указания за разработване на общински планове за развитие, МРРБ, 2004 г.

Съгласно приетият през 2004 г. Закон за регионалното развитие е предвидено изработването на Национален план за развитие, Национална стратегия за регионално развитие, Регионални планове за развитие, Областни стратегии за развитие и Общински планове за развитие. Подготвянето и осъществяването на общинския план за развитие е важен местен цикъл на публична политика, който е съчетан от една страна с циклите на областната, регионалната и националната политика, а от друга – със следващия програмен период на ЕС.

Общинският план за развитие е средносрочен планови документ, обхващащ периода 2007-2013 г. и определя целите и приоритетите за развитие на Общината, както и финансовите ресурси за неговата реализация. ОПР съдържа анализ на икономическото и социалното развитие на Общината, приоритети за развитие, специфични цели по всеки приоритет и мерки за развитие на Общината, индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите, план – график за изпълнение на приоритетите по години, както и описание на реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

ОПР е приет от Общинския съвет на Община Полски Тръмбеш по предложение на кмета на Общината. Кметът ръководи, организира и контролира разработването и реализацията на плана.

В процеса на разработване и изпълнение на ОПР са спазени следните принципи:

- Партньорство;

- Публичност и прозрачност;
- Концентрация на ресурсите за постигане на целите на местното развитие;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с други източници;
- Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи;
- Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на национално, регионално и областно ниво.

В разработването на ОПР на Община Полски Тръмбеш активно участие взе ръководството на Общината, експерти от местната администрация, общински съветници, кметове на населени места и кметски наместници, НПО и специалисти и външни консултанти. Тяхната работа послужи за основа при определяне на политиката за развитие на Общината за предстоящия седемгодишен период, след пълноправното членство на страната ни в Европейския съюз. Обсъждането и представянето на документа се осъществяват от работни групи /определени със заповед на Кмета/. Работните групи работят съвместно с привлечените за съдействие и подпомагане екипи за разработка и предложения по конкретните направления, групирани както следва:

I-ва група: Икономика и финанси

II-ра група: Култура, образование и здравеопазване

III-та група: Инфраструктура

IV-та група: Екология, спорт и туризъм

Общата координация на работата на работните групи се осъществява от обединена работна група, в чийто състав влизат ръководителите на работните групи.

Екипите се ръководят в работата си от проведени наблюдения в областите, за които са отговорни и анализа на наличната статистическа информация. Проучванията и визиите, подготвяни в съответните доклади до Обединената работната група, представят състоянието и перспективите в съответната област.

Докладите се разглеждат от Обединената работната група, а и на тяхната база се определя Общинския план за развитие /ОПР/ на Община Полски Тръмбеш. ОПР има характер на отворена система, т.е. тя може да се променя и изпълва с ново съдържание. Цели се маркиране на общите виждания за посоката на развитие на града и съставните села, както и задълженията на местното самоуправление за подпомагане и реализиране на целите. Стремещът е очертаване на основните проблеми, както и набелязване на пътища и мерки за решаването им.

Общинският план за развитие на Община Полски Тръмбеш е насочен към:

- Равностойно третиране на икономическите, социалните и екологичните аспекти на развитието, съчетаване целите на икономическото и социално развитие с тези за опазване на околната среда;
- Откриване, съхраняване и стимулиране на всички положителни процеси и тенденции, които благоприятстват устойчивото развитие;
- Ограничаване и преодоляване на отрицателните процеси и тенденции, които оказват негативно въздействие върху устойчивостта и възможностите за развитие;
- Съхраняване на историческото и културно наследство и традиции, и тяхното използване като опора на движението към устойчивост и осигуряване на приемственост в развитието;
- Активизиране на гражданското участие и партньорството при изготвянето и прилагането на стратегията;
- Равнопоставеност между хората от различните възрастови и социални групи, за които се създава стратегията;

II. Визия

Община Полски Тръмбеш да се превърне във високотехнологичен, модерен аграрен, търговски, транспортен и промишлен център, с добра вътрешно териториална балансираност на селско и градско население, с рационално използване на природните и антропогенните ресурси и културното наследство, с уравновесено и устойчиво социално, икономическо, културно и духовно развитие на социална общност от образовани, можещи и отговорни граждани.

Възможностите за развитие на Община Полски Тръмбеш очертават визията за бъдещето в средносрочен и дългосрочен план. Тези възможности са свързани с реалностите в Общината, Областта и страната, както и с намеренията за развитие на региона. Голямото предизвикателство пред общността и пред общинските власти е реализацията на потенциала за развитие на Община Полски Тръмбеш през прогнозния период, успоредно с решаването на натрупаните проблеми.

III. Съответствие на Общинския план за развитие с други национални и регионални стратегически документи.

Настоящият план за развитие ще бъде съобразен със следните документи:

- 1. Националната стратегическа референтна рамка**, която поставя акцент върху стратегията на България в подкрепа на действия в областите: инфраструктура, човешки ресурси, управление и ефективна държавна администрация, бизнес, социално включване и териториално сближаване. Целите на стратегията на НСРР се вписват напълно в рамката на Стратегическите насоки на Общността в областта на сближаването, Лисабонската стратегия и принципите на устойчивост, формулирани в Заключениеята на Съвета на Гьотеборг.
- 2. Националният план за развитие на България** за периода 2007-2013г., който разглежда социално-икономическото развитие на страната и идентифицира конкретни проблеми. Планът характеризира земеделието и селските райони в България с „ниска степен на специализация и ниска производителност на земеделските стопанства”, а базисната инфраструктура се разглежда като

съществен фактор на развитието на местната и националната икономика и на качеството на живот.

3. Стратегически насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 г. – определени са три основни насоки за развитие, а именно:

- увеличаване на привлекателността на регионите и градовете чрез подобряване на достъпността и запазване потенциала на околната среда;
- насърчаване на предприемачеството, иновациите и разрастване икономиката на знанието;
- създаване на повече и по-добри работни места чрез привличане на повече хора към трудова заетост;

4. Национална стратегия за регионално развитие на България за периода 2005-2015 г.

Дългосрочната политика за регионално развитие цели постигане на динамично, устойчиво и балансирано развитие на отделните райони за планиране и намаляване на регионалните различия. Тя съдейства за осигуряване на равни възможности за икономическо развитие, достъп до икономически ресурси, по-висок жизнен стандарт и благоприятни условия на живот във всички райони за планиране, противодействие на специфичните проблеми ситуации в останалите райони и като цяло за доближаване до стандартите на развитие в останалите региони на ЕС. Предвидени са следните стратегически цели:

- Инвестиции във физически и човешки капитал;
- Развитие на вътрешния потенциал на регионално и местно ниво с цел намаляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия;
- Развитие на териториалното сътрудничество за постигане на териториална кохезия с ЕС;
- Повишаване на БВП на глава на населението;
- Нарастване на равнището на заетост, с цел постигане на целите от Лисабон (65 % общо и 60 % заетост при жените);

- Достъп до широколентови комуникации на не по-малко от 30 % от населението.

5. Стратегия за развитие на област Велико Търново 2005-2015 г.

Визията за развитието на област Велико Търново предвижда превръщането на областта в европейски регион, с водеща роля на индустриален, транспортно-логистичен, туристически, културен и образователен център, привлекателна за инвеститори, население и туристи, постигаща устойчиво и балансирано развитие на територията и осигуряваща сигурност, чиста и хармонична околна среда и добър жизнен стандарт.

6. Правна рамка на териториалното и местно самоуправление.

КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл.2 определя България като единна държава с местно самоуправление, в която не се допускат автономни образувания. Установено е съществуването на общинска собственост. В глава 7 се урежда териториалното деление, местните органи на самоуправление и администрация.

ЕВРОПЕЙСКА ХАРТА ЗА МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ (ЕХМС)

Хартата е подписана от България на 3.09.1994 г. и ратифицирана със Закона за ратифициране на ЕХМС от 15.10.1995 г. След обнародването тя става част от вътрешното право. ЕХМС обхваща всички същностни въпроси на местното самоуправление – понятия, правомощия на органите, отношения с централната власт, финансова и ресурсна самостоятелност, териториални промени, съдебна защита и пр.

ЗАКОНИ:

- Закон за регионалното развитие;
- Закон за устройството на територията;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;

- Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
- Закон за местните избори;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинските бюджети;
- Закон за местните данъци и такси.

IV. Сравнение с друга европейска община.

Географското местоположение на Община Полски Тръмбеш определя нейното сходство с други общини в Европа, които се характеризират с малък брой население и сходни географски дадености.

1. Описание на община Екс ле Бен, Франция.

Екс ле Бен се намира в източната част на централна Франция, регион Рон Алп, департамент Савоа. Градът се намира на 107 км. разстояние от гр. Лион. Общината наброява близо 26 000 души и разполага с добре развит, урбанизиран център.

Общината е в непосредствена близост до най-голямото сладководно езеро във Франция- Лак де Бурже, където се помещава най-голямото френско сладководно пристанище. В непосредствена близост до Екс ле Бен се намира планината Ревар, достигаща 1550 м. надморска височина.

Кмет на Екс ле Бен е г-н Доминик Дор, избран с абсолютно мнозинство на изборите от март 2001 г. и представляващ дясно-центристкото движение УМП. Екипът, ръководещ общинските политики, се състои от Общински съвет, начело с кмета на града, 10 кметски заместници, 7 ръководители на направления и други 7 сътрудници на кметските заместници.

Екс ле Бен е известен с минералните си извори (градът е втори по значение термален център във Франция), които допринасят изключително за привлекателността му като **туристическа дестинация**. Общината разполага с изцяло обновена база от съоръжения за балнеолечение и център за поддръжка на физическата форма, от които се възползват както туристите, така и жителите на града.

Друго туристическо предимство, са съхранените забележителности от римско време, например Терм, Арк де Кампанус и храмът на Диана. Градът се

гордее с чудесни паркове, фонтани и градини, където се помещават най-разнообразни и оригинални флорални композиции, заслужили голямата национална награда “Град на цветята”.

Въпреки множеството си предимства на атрактивна туристическа дестинация, след отбелязан спад на посещаемостта, Екс ле Бен прибягва до организацията на редица **културни събития**, които възвръщат туристическия интерес (напр. създаването на фестивала “Музилак”).

Екс ле Бен съчетава множество природни дадености: езеро, планина, минерални извори, като предоставят възможности за практикуване на разнообразни видове спорт- колоездене, ски, водни спортове и др.

Благодарение на своя богат културен афиш, природни дадености и разнообразни възможности за отдих, Екс ле Бен заслужено е спечелил репутацията на процъфтяващ туристически център, способен да предложи различен набор от възможности и атракции, адаптирани към всеки един вкус.

Екс ле Бен помещава множество административни и публични институции като пощенски клон, полицейски участък, жандармерия, бюро за търсене и предлагане на работа, данъчен клон, център на асоциациите, център за социално действие, център за социална помощ и гара. В града са разположени три клона, предоставящи основните административни и информационни услуги на разположение на гражданите. Предлага се също така помощ и ориентация по въпросите на заетостта, здравето, данъците, жилищната политика, културата и образованието, както и **проектни инициативи**, прозхождащи както от гражданите, така и от местните асоциации. Тези децентрализирани структури предоставят информация за актуални и предстоящи общински инициативи, по отношение на които гражданите могат да изразят мнения, препоръки, както и да направят конкретни предложения.

2. Визия за развитие

Като туристически център, основните **приоритети** за развитие на Община Екс ле Бен са :

- опазване на околната среда, екология и защита на редки растителни и животински видове;
- поддръжка и реновация на туристическата база;
- поддръжка и реновация на цялостната инфраструктура и транспортна мрежа;

Също така се полагат целенасочени усилия за организиране на на мащабни културни събития в областта на изкуствата, образованието и спорта с оглед на привличането на допълнителни туристически потоци.

3. Текущи проекти

- Проект за изграждане на интермодален център- гара “Екс ле Бен”, която ще групира в рамките на един център различните видове транспорт (vlak, автобус, междуградски превоз, велосипед, такси, лични автомобили), улеснявайки по този начин преминаването от един вид транспорт на друг;
- Проект “Терми”- групиране на услугите, предлагани от общината, включително Туристически информационен център и Билетен център във фоайето на Общината;
- Проект “Голямо езеро”- устойчиво развитие на района около езерото Бурже, подкрепен от 61 заинтересовани общини. Реализацията на проекта е предвидена в периода 1999-2015 г.;
- Проект “Градски парк”- през 2006 г. стартира проект за създаване на парк, свързващ центъра на града с езерото на Екс ле Бен;
- Проект “Градско обновление”- обновление на жилищната база, инфраструктурата и зелените площи в чувствителните или още т. нар. ” трудни “ квартали;

V. Препоръки

Анализът на ситуацията в Община Полски Тръмбеш доведе до определянето на няколко основни препоръки в развитието на Общината.

Голяма част от предвидените мерки ще бъдат реализирани посредством финансиране от фондовете на ЕС. Тази глава представя най-важните за реализацията на отделните проекти програми и техните приоритети.

1. „Програма за развитие на селските райони” 2007-2013 г.

Основната препоръка се отнася до концентрирането на Плана за развитие на Общината в цели, свързани с реализирането на проекти по „Програмата за развитие на селските райони” 2007- 2013 г. Основните цели на Оперативната програма: ”повишаване на конкурентоспособността на земеделието, хранително-вкусовата промишленост и горското стопанство; опазване на природните ресурси и опазване на околната среда; увеличаване възможностите за заетост и повишаване качеството на живот в селските райони”, отговарят напълно на приоритетите за развитие на Общината. Програмата дава възможност за развитие на селските райони и чрез създаване на социален капитал и придобиване на умения за разработване и изпълнение на стратегии на местно ниво, които подходи ще бъдат подкрепяни чрез оста Лидер съгласно стратегическите приоритети на Общността за „изграждане на местен капацитет за създаване на местен капацитет и разнообразяване”.

2. Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г.

Реализирането на проекти, свързани с изграждането на модерна социална инфраструктура, може да се осъществи чрез финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие”, която се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и национално съфинансиране.

Целта на програмата е да доведе до „подобряване качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие”. Програмата предлага набор от мерки, които да допринесат за постигане на дългосрочните цели за развитие на страната, като включват и териториалните фактори за растеж. Стратегията на оперативната програма определя като важен приоритет подобряването на достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационни, комуникационни и енергийни мрежи, което предоставя възможност за реализиране на подобни проекти.

3. Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г.

Програмата е част от Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г. и допринася за изпълнението на двете ѝ стратегически цели:

- Засилване на конкурентоспособността на икономиката с оглед постигането на висок и устойчив растеж и
- Развитие на човешкия капитал, с цел осигуряване на по-висока заетост, доходи и социална интеграция;

Основната цел на Оперативна програма „Административен капацитет” е свързана с подобряване работата на държавната администрация за реализиране на ефективни политики, качествено обслужване на гражданите и бизнеса и създаване на условия за устойчив икономически растеж и заетост.

Програмата ще финансира проекти, свързани с постигане на:

- **Добро управление**, основаващо се на принципите на законност, откритост и достъпност, ефективност, координация и предвидимост. Този приоритет ще се осъществи чрез постигане на ефективна структура на държавната администрация, прозрачна и почтена държавна администрация, ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики, транснационално и междурегионално сътрудничество.
- **Управление на човешките ресурси**, което цели подобрена ефективност в работата на държавните служители и създаване на мотивираща среда за професионалната им реализация. Този приоритет предвижда дейности, свързани с постигане на модерно управление на човешките ресурси, компетентна и ефективна държавна администрация, укрепване капацитета на структурите на гражданското общество, .
- **Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление**, което ще се постигне чрез подобряване обслужването на гражданите и бизнеса, осигуряване на стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост, развитие на информационните технологии.

4. Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г.

Приоритет 1: Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с население над 2 000 еквивалентни жители и в населени места с под 2 000 еквивалентни жители попадащи в градски агломерационни ареали (отпуснати национални и европейски средства 1 284 207 841 евро)

Този приоритет финансира мерки за конструкция, реконструкция и модернизация, както и за планиране и проектиране. Структурните фондове финансират 80 % от общите допустими разходи. Останалите 20 % са национални средства, които могат да бъдат попълнени и чрез заеми от Европейската инвестиционна банка и инициативата на Европейската комисия JASPERS, която е свързана също с отпускане на кредити.

Приоритет 2: Подобрене и развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци (отпуснати национални и европейски средства 366 743 574 евро)

Цел на приоритета е подобро управление на отпадъците чрез намаляване на количеството, рециклиране и крайна обработка, както и подобрене на състоянието на почвите и отпадъчните води. Структурните фондове финансират 85 % от общите допустими разходи. Останалите 15 % са национални средства, които могат да бъдат попълнени и чрез заеми от Европейската инвестиционна банка и инициативата на Европейската комисия JASPERS, която е свързана също с отпускане на кредити. Приоритетът е насочен към общините и техни асоциации.

Приоритет 3: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие (отпуснати национални и европейски средства 103 281 048 евро)

Приоритетът се концентрира върху областите по НАТУРА 2000, планове за опазване на защитени биологични видове и намаляване на влиянието на глобалното затопляне върху защитените видове. Структурните фондове финансират 85 % от общите допустими разходи. Останалите 15 % са национални средства. По този приоритет могат да участват общини, техни асоциации както и други неправителствени организации.

5. Програми за териториално сътрудничество

Тези програми целят интензивирането на регионалното сътрудничество. Те се делят на три вида:

- А-програми, които финансират сътрудничество между области с обща физическа граница. За Община Полски Тръмбеш това е програмата Румъния-България, която включва всички български крайдунавски области и съответните региони в Румъния. Европейското финансиране е 85 % от общите допустими разходи. Проектите трябва да докажат най-малко един партньор от съседната държава. Тематично програмата е генерално формулирана и позволява финансирането на проекти от различни области, например социална сфера, икономическо развитие или екология.
- Б-програми, които обхващат по-големи географски области. България е част от програмата Югоизточна Европа, в която влизат и Австрия, Унгария, Словакия, Румъния и Гърция, както и страните от Западните Балкани. Европейското финансиране е 85 % от общите допустими разходи. Проектите трябва да докажат най-малко два партньора от две други държави. Тематично програмата е генерално формулирана и позволява финансирането на проекти от различни области, например социална сфера, икономическо развитие или екология.
- С-програма, която обхваща всички страни-членки на ЕС, Швейцария и Норвегия. Европейското финансиране е 85 % от общите допустими разходи. Проектите трябва да докажат най-малко два партньора от две други държави, като се акцентира на проекти с възможно най-голямо териториално покритие. Тази програма финансира обмяна на опит и добри практики между национални, регионални и местни публични администрации.

6. Акционни програми на Общността

Освен Структурните фондове, ЕС има и редица акционни програми, които се управляват директно от Генералните дирекции на Европейската комисия. Те са с тематична насоченост и предлагат финансиране между 50 % и 85 % от общите допустими разходи. По тези програми се кандидатства

директно и на конкурентни начала с представители от други страни-членки. Те най-често акцентират върху популяризирането на европейската идея и изискват партньори от други страни-членки.

Една такава програма е „**Граждани за Европа**”, която подкрепя партньорства между побратимени градове. Тя се осъществява посредством годишни покани за представяне на проектни предложения и финансира около 60 % от допустимите разходи.

Други акционни програми са:

ПРОГРЕС – Програма за заетост и социална солидарност (2007-2013 г.)

Програмата предвижда следните дейности:

- Анализи- събиране, развитие и разпространение на статистически данни; развитие и разпространение на общи методи и показатели; провеждане на изследвания, анализи, проучвания и разпространение на резултатите от тях; оценка на резултатите; изработване и публикуване на насоки за дейността и доклади за резултатите посредством Интернет;
- Взаимно обучение, развиване на съзнание и разпространителски действия чрез:
  - обмен на опит, добри практики, новаторски подходи и организиране на взаимно обучение чрез срещи, работни групи, семинари на европейско, междудържавно и държавно ниво;
  - организиране на конференции и семинари в подкрепа на развиването и прилагането на правото на Общността и целите на политиките ѝ;
  - организиране на медийни кампании и прояви;
- Подкрепа за главните участници- организиране на работни мрежи от служители на националните администрации, които да наблюдават прилагането на европейското право; финансиране на обучителни семинари за юристи, административни служители и др.; обмен на персонал между националните администрации.

Бюджетът на програмата за периода 2007-2013 г. е 628,8 млн. евро, като проектните предложения ще се подават вследствие на покани, които ще бъдат публикувани на следната интернет страница:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/index_calls_en.cfm

Продължителността на дейностите е 12 месеца. По тази програма могат да участват местни и регионални власти, социални партньори, НПО, агенции и служби по заетостта, медии, национални статистически служби и др.

LIFE+ (2007-2013 г.)

LIFE+ е новият финансов инструмент за околната среда с общ бюджет от 2,143 млрд. евро. Програмата финансира проекти, подпомагащи осъществяването и прилагащи европейските политики в областта на околната среда. Тя обхваща три компонента:

- LIFE+ Природа и био-разнообразие: LIFE+ Природа финансира добри практики и улесняване на директивата за птиците и естествената среда. Финансирането варира между 50 и 75 %. LIFE+ Био-разнообразие финансира проекти, подкрепящи плана на Европейската комисия „Намаляване загубата на био-разнообразие до 2010 г. – и след това“. Финансирането е максимално 50
- LIFE+ Политика на околната среда и административно управление подпомага проекти, които допринасят за прилагането на европейските политики в областта на околната среда, разработват иновативни модели, технологии и инструменти както и наблюдението на тези политики (включително наблюдение на горите). Максималното финансиране е 50 %.
- LIFE+ Информация и комуникация финансира информационни кампании в областта на околната среда, както и проекти за предпазване от горски пожари (привличане на общественото внимание, обучения). Максималното финансиране е 50 %.

Програма „Младежта в действие” 2007-2013 г.

Програмата подкрепя проекти в 5 направления:

— "Младежта за Европа";

- "Европейска доброволческа служба";
- "Младите на света"
- "Младежки работници и поддържащи дейности";
- "Европейско сътрудничество в младежката сфера"

Бюджетът на програмата възлиза на 885 млн. евро, като покани за проектни предложения се публикуват няколко пъти годишно. Финансират се проекти с продължителност от 6 до 12 месеца. Документи се подават до Държавната агенция за младежта и спорта. По тази програма могат да участват организации с нестопанска цел или неправителствени организации, местни, регионални публични органи, неформални групи от млади хора, органи, действащи на европейско равнище в сферата на младежта, международни организации с нестопанска цел, организации със стопанска цел, организиращи прояви в сферата на младежта, културата или спорта.

7. Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство

Финансовият механизъм има следните приоритети:

- защита на околната среда, вкл. градската среда, посредством намаляване на замърсяването и насърчаване използването на възобновяема енергия;
- насърчаване на устойчивото развитие чрез подобряване на използването на ресурсите и тяхното управление;
- опазване на европейското културно наследство, вкл. обществения транспорт и градското обновяване;
- развитие на човешките ресурси посредством насърчаване на образованието и обучението, укрепване на капацитета за административни и публични услуги на местните власти и техните администрации, както и на демократичните процеси, които ги подкрепят;
- здравеопазване и грижи за децата.

Сумата, която е договорена за България е в размер на 21,5 млн. евро. Подкрепата за проекти по Финансовия механизъм на ЕИП е до 60% от

стойността на проекта. Това съотношение може да се промени в следните случаи:

- до 85% - при положение, че е осигурено 15% съ-финансиране на проекта от държавния бюджет;
- до 90% - за проекти на неправителствени организации, в случай, че проектът е в един от приоритетните и за двата финансови механизма (Финансов механизъм на ЕИП и Норвежка програма за сътрудничество) сектори.

С проекти могат да кандидатстват всички публични или частни организации или неправителствени организации, които са регистрирани като юридически лица в Република България и действат в обществен интерес като централни, регионални или местни органи; образователни/научни институции; екологични организации; доброволни и обществени организации; публично-частни партньорства.

8. Интензивирание на проектната дейност на Община Полски Тръмбеш

За интензивирание на подготовката и реализацията на проекти се препоръчва на Общината избор на консултантска фирма, която да подпомага общинските експерти. Целта е да бъдат реализирани голямо количество проекти едновременно.

Препоръчва се започване на процедура по Закона за обществените поръчки през ноември 2008 г. за набиране на консултант за годините 2009 до 2013. Договорът за консултантски услуги ще се сключва за една година и ще се подновява на края на всяка календарна година.

Консултантът се задължава:

- да информира Община Полски Тръмбеш относно всички възможности за финансиране на проекти;
- да реализира проектите, които не могат да бъдат подготвени и реализирани от общинските експерти;
- да следи изпълнението на настоящия План, да изготвя годишни доклади за напредъка и да ги представя пред кмета на общината и Общинския съвет.

Общинският план за развитие ще бъде структуриран в мерки, обединени от една обща цел, като за всеки от тях са разписани дейностите, които се планира да бъдат извършени за постигане на специфичните цели.

VI. Цели

Обща цел: Повишаване конкурентоспособността, устойчивото развитие и качеството на живот на Община Полски Тръбмеш, чрез развитие на селското и горското стопанство, изграждане на модерна инфраструктура и стимулиране на инвестициите в Общината

Община Полски Тръбмеш да се превърне във високотехнологичен, модерен аграрен, търговски, транспортен и промишлен център, с добра вътрешно териториална балансираност на селско и градско население, с рационално използване на природните и антропогенните ресурси и културното наследство, с уравновесено и устойчиво социално, икономическо, културно и духовно развитие на социална общност от образовани, можещи и отговорни граждани.

Специфични цели:

- Създаване на възможности за заетост и повишаване на доходите чрез насърчаване на разнообразяването към неземеделски дейности;
- Повишаване образователно-квалификационното ниво на населението;
- Подобряване на привлекателността и качеството на живот в Общината чрез опазване и възстановяване на околната среда;
- Повишаване на прозрачността и ефективността в процеса на вземане на решения;
- Подобряване на техническата и социалната инфраструктура

VII. Приоритети:

Приоритет 1: Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението;

Приоритет 2: Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живота в населените места от Общината;

Приоритет 3: Развитие на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти.

Приоритет 4: Укрепване административния капацитет на Общината

Приоритет 1: Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението;

Цел 1.: Развитие на селското и горско стопанство като суровинна база на икономиката в региона и увеличаване на заетостта в населените места от Общината.

Мерки:

- Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на фамилното земеделие и животновъдство;
- Популяризиране и увеличаване на дейностите, свързани с билкопроизводството в Общината;
- Подпомагане и поощряване изграждането на тържища, борси, пазари, изкупвателни пунктове, складови бази и др.;
- Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството;
- Насърчаване на рибовъдството чрез подобряване състоянието на водоемите;

Цел 2.: Стимулиране развитието на местната промишленост

Мерки:

- *Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция, с цел затваряне цикъла на производството;*

- *Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника;*

Цел 3.: Развитие на нови форми за икономически растеж

Мерки:

- *Създаване на нови и развитие на съществуващите общински предприятия в областта на услугите;*
- *Развитие на малките и средни предприятия /МСП/;*
- *Привличане на субсидии от местни фирми за решаване на общи за цялата Община проблеми чрез развитие на формите на публично-частно партньорство;*
- *Подготвителни дейности за създаването на технологични паркове (разработка на предпроектни проучвания, техническа документация, инженерни планове и т.н.);*
- *Създаване и/или разширяване на центрове за технологичен трансфер, технологични инкубатори, технологични платформи, технологични паркове;*

Цел 4.: Развитие на туризма

Мерки:

- *Повишаване туристическа привлекателност на общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти;*
- *Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти;*
- *Създаване на туристически информационни центрове;*
- *Разработване на регионални стратегии за развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети;*
- *Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири;*
- *Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции;*

Цел 5. Съхраняване на човешкия и кадровия потенциал и подобряване на социалния статус на населението.

Мерки:

- *Повишаване на образователно–квалификационното равнище на населението;*
- *Въвеждане на нови специалности в действащите средни училища;*
- *Организиране на курсове за преквалификация на училищните преподаватели;*
- *Въвеждане на модерни информационни и комуникационни технологии и средства в училищата;*
- *Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и възрастни;*
- *Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в Общината чрез реализиране на проекти за приобщаване;*
- *Съвместни дейности между представителите на малцинствените групи в училищата на Общината;*
- *Създаване на младежки клубове на представителите на малцинствените групи в училищата на Общината;*
- *Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи;*

Цел 6.: Развитие на младежките дейности

Мерки:

- **Откриване на младежки информационен център;**
- **Участие на младежи от Общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина;**
- **Създаване на транснационални партньорства;**
- **Участие в доброволчески инициативи;**

Приоритет 2: Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живота в населените места от Общината;

Цел 1. Въвеждане на екологосъобразно управление на отпадъците /ТБО, строителни, производствени и опасни отпадъци/.

Мерки:

- *Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците;*
- *Изграждане на инсталации за оползотворяване на отделните газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци;*
- *Изграждане на център за рециклиране на отпадъци;*
- *Поетапно ликвидиране съществуващите сметищата и участие в изграждането на регионално депо за ТБО;*
- *Въвеждане на нови технологии за управление на отпадъците*

Цел 2. Съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на района и подобряване състоянието на флората и фауната.

Мерки:

- *Развитие и поддържане на системата за озеленяване;*
- *Закупуване на подходящо оборудване-оборудване за сеч и извозна техника;*
- *Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси;*
- *Почистване на площите, пострадали от горски пожари, ветровали или насекоми;*
- *Презалесяване на пострадалите гори, чрез използване на местни дървесни видове;*
- *Опазване и устойчиво целесъобразно ползване на лечебните растения;*
- *Опазване на редките породи и растителни видове;*
- *Съвместна работа с обществеността по проблемите на биологичното разнообразие.*

Цел 3. Опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания и създаване условия за възстановяването им за подобряване качеството на околната среда.

Мерки:

- *Въвеждане на система за постоянен контрол на въздуха, водите и почвите - екоинспектори;*
- *Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания;*
- *Борба с ерозирали, свлачищни, заблатени и други нарушени терени;*
- *Подобряване на състоянието на атмосферния въздух чрез поетапно газификация на селищата от общината;*
- *Почистване и поддържане на р.Янтра;*

Цел 4. Рационално използване на ресурсите от минерални термални води за лечение и рехабилитация.

Мерки:

- *Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение;*
- *Възстановяване на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш;*

Приоритет 3: Развитие на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти.

Цел: 1. Усъвършенстване на транспортната инфраструктура

Мерки:

- *Доизграждане и рехабилитация на общинската пътна мрежа;*
- *Рехабилитация на пътната мрежа от I и III клас на територията на общината осигуряваща достъп до международни транспортни коридори за осъществяване на трансгранично сътрудничество;*
- *Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от общината;*

Цел 2. Развитие на комуникационната инфраструктура

Мерки:

- *Подобряване на качеството на телефонните услуги чрез преминаване към цифрови АТЦ;*
- *Създаване на обществени свързани паркове за съхранение на обществени информационни системи и данни;*

- *Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението;*

Цел 3. Развитие на В и К – инфраструктура

Мерки:

- *Осигуряване на достатъчни количества питейна вода за всички населени места в това число и чрез използване на местни водоизточници;*
- *Строителство/реконструкция/модернизация на пречиствателни станции за отпадни води;*
- *Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения;*
- *Реконструкция и обновяване на амортизираната разпределителната мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода;*
- *Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в Общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води;*

Цел 4. Развитие на енергийната система и внедряване на енергоспестяващи технологии.

Мерки:

- *Възстановяване и модернизация на уличното осветление;*
- *Внедряване на енергоспестяващи мерки и технологии, в това число:*

-Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/

-Ежегодно актуализиране на Програмата за енергийна ефективност, съгласно чл. 36 ал. 2 от Закона за енергийната ефективност

- *Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници*
- *Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта*

Цел 5. Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура.

Мерки:

- *Опазване, съхранение и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата;*
- *Реконструкция и/или ремонт на обществени сгради с местно историческо, културно, социално и религиозно значение*
- *Оборудване и адаптиране на работни места за хора с увреждания;*

Цел.6. Благоустрояване на селища.

Мерки:

- *Изграждане и поддържане на обществени терени;*
- *Изготвяне на селищни устройствени планове или планове за обновяване на населените места;*
- *Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени сгради;*
- *Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки;*

Приоритет 4: Укрепване административния капацитет на Общината

Мерки:

- Изграждане на мрежа за извършване на административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център;
- Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС;
- Създаване на партньорства между населените места в общината и други градове от Европа, Азия и Америка;
- Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави;

СЪВМЕСТНИ ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ, КОИТО ДОПРИНАСЯТ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩИ ЦЕЛИ В РАЗВИТИЕ НА СЪСЕДНИ ОБЩИНИ.

- Съвместно с Община Велико Търново и Община Горна Оряховица е заложен за реализиране проект «Почистване и поддържане на р.Янтра». С реализацията на проекта ще се подобри екологичната обстановка в общините и като цяло ще доведе до подобряване качеството на водите на р.Янтра.
- През стратегическия период 2007-2013г. съвместно с Община Г.Оряховица е постигната договореност да стартират два проекта в областта на изграждане и поддържане на пътната инфраструктура, а именно «Възстановяване на четвъртокласен път с.Стрелец – с.Петко Каравелово» и «Изграждане на четвъртокласен път с.Стрелец – с.Орловец». Тази инвестиция значително ще

подобри и облекчи транспортната връзка на живущите в района на с.Стрелец с път I-5 и ще повиши привлекателността на региона.

- В края на 2008 година се учреди сдружение с нестопанска цел между общините Бяла, Борово, Две могили, Ценово, Опака и Полски Тръмбеш за изграждане на Регионално депо за твърди битови отпадъци. Предстои определяне на площадка за изграждане на депото.

VIII. Анализ на икономическото и социалното развитие на Общината.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА:

Община Полски Тръмбеш е разположена в североизточната част на Великотърновския регион в Централна северна България. На изток граничи с общините Бяла и Стражица, на юг с Община Горна Оряховица, на запад с Община Павликени и на север с Община Свищов.

Територията на Община Полски Тръмбеш е 463.660 кв. км. Тя заема 0.40% от територията на страната и 9.8 % от Великотърновска област.

Разпределението на територията е следното: селскостопански фонд – 391.4 кв. км., фонд населени места – 25.2 кв. км. , горски фонд 38.7 кв. км., водни течения и площи – 6 кв.км, територии за транспорт –2.3 кв.км.

Общината обхваща един град и четиринадесет села: град Полски Тръмбеш и селата Вързулица, Иванча, Каранци, Климентово, Куцина, Масларево, Обединение, Орловец, Павел, Петко Каравелово, Полски Сеновец, Раданово, Страхилово и Стефан Стамболово.

Общинският център се намира на 45 км. от град Свищов, на 36 км. от град Велико Търново, на 35 км. от град Павликени, на 33 км. от град Горна Оряховица, на 22 км. от град Бяла и на 40 км. от град Стражица.

Местоположението на Общината определя мястото ѝ в националната инфраструктура: транспортна мрежа, енергийна система и съобщителна мрежа. Община Полски Тръмбеш е пресечена от големи транспортни артерии: пътищата Русе - Велико Търново, Свищов - Велико Търново, Плевен - Русе, ж.п. линията Русе - Горна Оряховица. През нея преминават важни информационни връзки, магистрален оптичен кабел ЛОТ-2. Територията ѝ е пресечена от газопровод и в Общината е разположена важна за газопреносната система компресорна станция.

1.1. Топографска характеристика :

Преобладаващият релеф на Общината е равнинен. В източната част той преминава в хълмисто-равнинен. Надморската височина варира от 30 до 360 метра, като най-ниската кота е по поречието на река Янтра.

Особеностите на релефа, преминаващите през Общината р. Янтра и р. Елия, са условия за развитие на селскостопанска, промишлена, транспортно-съобщителна и комуникационна дейност.

Районът е изграден от следните геоморфоложки формации: долна креда, апт и квартернер- алувиални и делувиални отложения. Аптските пластовете изграждат основата на целия район и се представят от мергели и пясъчници, които са в постоянна алтернация. Геоморфоложкият строеж на района е тясно свързан с тектонския строеж на петрографското разнообразие на скалите и е част от голямата геоморфоложка област - Дунавска хълмиста равнина.

По характеристики районът на Общината е лъсов, типичен за тази част от Дунавската равнина със среден наклон на склоновете около 5°.

1.2. Подземни природни богатства :

Запасите от полезни изкопаеми са ограничени, няма открити залежи от подземни природни богатства. Единственият природен запас са откритите до общинския център залежи на доброкачествена мергелна глина.

В селата Каранци, Обединение и Полски Сеновец има разкрити кариери за добив на строителен камък, но към настоящия момент те не се експлоатират.

Речното корито на р.Янтра е източник на инертни материали- чакъл и пясък, намиращи приложение в строителството.

1.3. Климат :

Общината е разположена на границата между северната и средната климатични области. Климатът е умереноконтинентален, със сравнително студени зими и горещи лета. Най-студен е месец януари със средномесечна температура -2.2°C, а най топъл юли със средномесечна температура +21.7°C. Средногодишната температура е +11.9 °C, а температурната амплитуда е 28 °C.

Годишната сумарна слънчева радиация е около 133 ккал/кв.см.

Обезпечеността с валежи е ниска, разпределена неравномерно сезонно и териториално. Средномесечната сума на валежите е 55 мм./кв.м. Най-високи стойности са отбелязани през месец юни - 78 мм./кв.м., а най-ниски през месец февруари - 22 мм./кв.м. Валежите имат предимно циклонален характер. Градушките са рядко явление.

1.4. Водни ресурси :

Ограничените и недостатъчни водни ресурси на Общината се състоят от повърхностно течащи и подпочвени води. Важно място заема р.Янтра с притока си р.Елия. По поречието ѝ са изградени помпени станции. Водосборният басейн на реката е 86 кв.км.

Голяма част от водния баланс на Общината е осигурен от не-напълно проучени подпочвени води.

В общината има разкрити източници на дълбоко подпочвени минерални води с хипотермален произход. Температурата им се движи между 44°C и 47°C, а общата минерализация е 3.5 - 5.7 г. в литър вода. Проучванията показват, че водоносния хоризонт започва от 750 м., а дебитът на минералната вода е 50-60 л/сек.

1.5. Почви:

Почвената покривка е разнообразна. Тя има добър въздушен и топлинен режим и благоприятен състав на почвения разтвор. Най-често срещаните почви са алувиално-ливадни, ливадно-черноземни, карбонатно-черноземни и типичен чернозем. По-рядко се срещат тъмно-сиви и горско-сиви почви и ливадни почви.

В зависимост от разнообразието на растителния свят почвата има слабо кисела до неутрална реакция. Водопропускливостта е относително добра, което е от значение при евентуално замърсяващо въздействие.

1.6. Биофонд :

Горският фонд е недостатъчен. Преобладават широколистните дървесни видове. Най-широко разпространени са церът, липата, благуна, зимния дъб, габъра, тополата и изкуствено внесените черен бор, акация, ела, орех. Разпространението на дървесната растителност е неравномерно. Тя преобладава в неподходящите за селскостопанска

дейност хълмисти райони. В равнинните зони почти няма обособени горски масиви. Горите са съсредоточени в землищата на селата Раданово, Каранци и Орловец.

Храстовите и тревистите растителни видове са типични за Централна северна България.

Неголемият размер на горския фонд определя относително малкото видово разнообразие на фауната. Преобладават дребните животински видове: зайци, лалугери, мишки. Птиците са представени от над сто и осемдесет вида - диви патици, гъски, фазани, яребици, диви гълъби и гургулици, бели щъркели и други.

1.7. Защитени територии и чувствителни екосистеми :

В Общината няма защитени територии. Историческо значение за общинския център има местността “Юртлука”, представляваща засадена през XVIII в. крушова градина на площ от 71 дка.

На много места в Общината има могили и следи от стари селища с груба местна керамика от римско време.

Изявена чувствителна екосистема е поречието на р.Янтра. Влияние върху нея оказват биотичните и абиотичните фактори на територията на Общината и факторите по нейното течение до и след територията на Общината.

2. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ.

Подходът при извършване на анализа на фактическата ситуация в Общината предвижда обособяването на четири отделни сектора, включващи в себе си определен брой сфери, показани в Таблица 1. Този подход се основава на извършване на анализ на всеки отделен сектор, предлагайки кратко резюме, в което се подчертават мястото на сектора в развитието на Общината, характерните тенденции и проблемите, свързани с този сектор.

Последващият анализ, който се прави, е по-подробен. Той обхваща всяка една от идентифицираните сфери на влияние, като се изследват основните процеси и тенденции, протичащи на територията на Общината. При анализа на всяка от сферите се посочват няколко задължителни елемента: основни статистически данни, главни /основни/ тенденции за всяка от сферите и основни национални и/или регионални програми.

Таблица 1.

СЕКТОР	СФЕРА
Стопански сектор	развитие на бизнеса, промишлеността и селското стопанство и др.
Човешки ресурси	заетост, безработица, работна сила, образование, спорт, култура, НПО и т.н.
Развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система	общинска пътна мрежа, телекомуникации, енергоснабдяване, водоснабдяване, канализация, жилищен фонд, социална инфраструктура,
Опазване на околната среда	замърсяване компонентите на околната среда и др.

2.1. Стопански сектор

В икономически план Община Полски Тръмбеш се нарежда сред средно развитите в областта. Структуроопределящи отрасли на икономиката в Общината са

промишлеността, селското стопанство и бизнеса. Промишлеността в Общината се определя от подотраслите: хранително–вкусова промишленост, лека промишленост, предприятия за технологично оборудване на животновъдството и производство на машинни съоръжения за механизация на селското стопанство и цехове за производство на мебели и електроуреди. На територията на Общината добре развити са търговията и услугите.

Развитието на икономиката в Общината следва да се насочи преди всичко към използване на местните ресурси и тясното обвързване на производството на суровини с преработката им. Има много добра обезпеченост от местни суровини в областта на керамичното производство, производството на строителни материали и в преработвателната промишленост на зърнени култури, зеленчуци и плодове.

Основните продуктови производства от промишлеността на Община Полски Тръмбеш са:

- *хранително – вкусова промишленост*: брашно; хляб и сладкарски изделия; фуражи;
- *лека промишленост*: производство на мъжка и дамска конфекция; мебели;
- *машиностроене*: технологично оборудване на животновъдството и производство на машинни съоръжения за механизация на селското стопанство и цехове за производство на мебели и електроуреди;

Разпределението на активните фирми за 2006 г. по отрасли (нефинансов сектор) е показано в Таблица 2.

Таблица 2.

Отрасли	Обл.В.Търново	Общ.П.Тръмбеш
ОБЩО	8859	279
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	386	30
Добивна индустрия	5	0
Преработваща индустрия	986	26
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	8	0
Строителство	458	6
Търговия; ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	4082	145
Хотели и ресторанти	933	34
Транспорт, складиране и съобщения	503	16
Операции с недвижими имоти, наемодателна дейност и бизнес услуги.	846	4
Образование	31	0
Здравеопазване и социални дейности	414	15
Други услуги	207	3

Най-голям е броят на фирмите, заети в търговията, услугите и заведенията за обществено хранене, което е характерно за общини с голяма безработица и силна обедняност, имайки предвид факта, че тези дейности изискват влагането на по-малко първоначални инвестиции и гарантират по-бърза възвръщаемост на оборотните средства.

Община Полски Тръмбеш все още значително изостава по вложение на чуждестранни инвестиции.

В Общината преобладава частната и кооперативна собственост. Поради стихийните процеси на пазарната икономика до преди няколко години, все още частните малки и средни фирми не могат да прогресират и преуспяват. След раздържавяването бавно протичат процесите на възстановяване и обновяване на производството. Има трайна тенденция на увеличаване дела на частния сектор за сметка на държавния и общинския сектори. Това предполага усилия от всички структури за развитие на сектора на малките и средни предприятия, стимулиране на местното предприемачество, укрепване на частния сектор с повишаване информираността, уменията и квалификацията на работещите в този сектор.

2.1.1. Промисленост :

Промислеността в Община Полски Тръмбеш не е достатъчно развита. Представена е от предприятия на хранително–вкусовата промисленост, предприятия за технологично оборудване на животновъдството и производство на машини и съоръжения за механизация на селското стопанство и цехове за производство на мебели и електроуреди.

Перспективите за нейното развитие са свързани с модернизиране и разширяване на съществуващите отрасли и по-пълно затваряне на технологичния цикъл между селското стопанство и преработващата промисленост

Структурно определяща е хранително-вкусовата промисленост, която включва следните предприятия :

- ПК „Солидарност”, с. Масларево – производство на закуски и хлебни изделия;
- ЕТ „Десислава Христова”, гр. П. Тръмбеш – производство на закуски;
- ЕТ „ВГ – Ваня Стефанова”, гр. П. Тръмбеш – производство на закуски;
- ЕТ „Десислава – Тотка Георгиева”, гр. П. Тръмбеш – производство на закуски;
- ЕТ „Атанас Пашанков”, гр. П. Тръмбеш – хлебопроизводство;
- ЕТ „Стефан Яков” гр. П. Тръмбеш – производство на хляб и хлебни изделия;
- ЕТ „Гартон – Костадин Тонков”, с. П. Сеновец – хлебопроизводство;
- Хлебозавод „Стражица”, фурна в с. Раданово – производство на закуски и хлебни изделия;
- ЕТ „Орфей – Росица Недялкова”, с. Страхилово – производство на хлебни изделия;
- ЕТ „Орхидея”, гр. Полски Тръмбеш- производство на сладкарски изделия;
- ЕТ”НИК 96 – Н.Робов” град Полски Тръмбеш - производство на закуски и хлебни изделия;

Действащите мелници на територията на Общината са 5, в селата Масларево, Ст.Стамболово, Обединение и Страхилово. В с.Климентово е изградена нова мелница.

В Общината работят общо 18 фурни и малки работилници за сладкарски изделия.

В с.Масларево фирма “Рам комерс” ООД изгради цех за преработка, разфасовка и пакетиране на пчелен мед, средствата за които са спечелени от Фонд “САПАРД”. Общ брой на работниците – 15 човека и приблизителен обем на инвестиция 2 млн. лв.

Вторият по относителен дял, но не по значение отрасъл в общинската промисленост е машиностроенето.

Представител на машиностроенето е “Първи май”, дъщерно АД на “Сиконко – Холдинг” гр.София. Дружеството е с усвоени над 70 вида изделия машини и съоръжения за технологично оборудване на животновъдни ферми, машини и резервни части за растениевъдството. Дейността на фирмата е насочена предимно към задоволяване на нуждите на българския пазар.

“Делтаком Електроникс” ООД гр.София - Производствен комплекс за сателитни приемници. Теренът е с обща площ 4.7 дка, от които застроената площ на обекта е 1422. В производственото хале се предвижда механична обработка на метал - листова ламарина.

С добри резултати са двата модерно оборудвани цеха на “Сиконко–индустриално предприятие” АД. Произвеждат се метални конструкции за нуждите на “Сиконко-Билдинг” АД гр.София, и на дограма от висококачествена дървесина за износ и вътрешния пазар.

На територията на с.Масларево се намира производствената база на “Херос- Норд” ООД гр.Пловдив за производство на капачки, уплътнителни пасти и лакиране, продукцията намира успешна реализация на вътрешния пазар.

Значителен дял в развитието на икономиката на Общината заемат общинските предприятия, представени от “Подем” ЕССД и “Строителство и благоустройство“ ЕООД. Първото предприятие е профилирано в производството на стоки с домакинско-битов характер от всички разновидности, електродомакински уреди, метални изделия, оборудвания и дърводелски услуги. Разполага с мощности за механична и пресова обработка на метали, детайли от каучук, вулканизация и други.

“С и Б” ЕООД има предмет на дейност високо и ниско строителство, комунални услуги, производство и продажба на варови и бетонни разтвори.

Леката промишленост е представена в общинската икономика предимно от шивашки цехове. Такива цехове има в селата Климентово и Павел. През 2004 г. в гр.Полски Тръмбеш започна да функционира средно предприятие с предмет на дейност производство на трикотажни изделия. Капацитетът на предприятието е около 300 работни места.

Наличието на многото регистрирани малки фирми в Общината няма достатъчно сериозен принос в общинската икономика. Ограничената им конкурентноспособност крие рискове от бързи фалити. Най-голям е дялът на фирмите с предмет на дейност търговия и услуги. Това е показателно за недоброто състояние на производствените мощности в Общината.

На следващата таблица е показано разпределението на активните фирми за 2006 г. в зависимост от персонала /нефинансов сектор/.

Групи според заетите	Област Велико Търново	Община Полски Тръмбеш
ВСИЧКО	8859	279
До 9 заети	7860	245
От 10 до 49	803	30
От 50 до 249	164	4
Над 250	32	0

2.1.2. Селско стопанство :

Обработваемата земя в Община Полски Тръмбеш е 306 203 дка. Възстановена е собствеността върху 326 615 дка. Условията в района са подходящи за отглеждане на зеленчуци, лозови насаждения и зърнени култури.

Процесът на възстановяване на земеделските земи в Общината е завършен. По нетни приходи и ДМА в селското стопанство Общината заема 6-то място в областта, а по заетост 4-то място, което се вижда от следващата таблица

Таблица 3 Източник – ТСБ – В.Търново

Показатели по общини през 2006 г. за стопанските единици в отрасли „Селско, ловно и горско стопанство” и „Рибно стопанство”.

Община	Нетни приходи от продажби /хил.лв./	ДМА /хил.лв./	Наети лица /брой/
За областта	143664	79283	4028
Велико Търново	29981	18457	624
Горна Оряховица	14706	6802	265
Елена	3820	1507	99
Златарица	537	0	0
Лясковец	2758	2134	86
Павликени	33227	18687	897
Полски Тръмбеш	10524	4566	419
Свищов	39282	18563	1359
Стражица	8743	7508	238
Сухиндол	86	0	0

Растениевъдството е главен селскостопански подотрасъл за Общината. Природно-климатичните условия в региона благоприятстват производството главно на зърнено-житни, технически и фуражни култури. От таблицата по-долу се вижда, че през 2001 г. и 2002 г. приоритетно място в растениевъдството заемат пшеницата, ечемикът и слънчогледът. През стопанската 2002-2003 г. обаче се забелязва спад в производството на пшеница и ечемик, а на предни позиции излиза производството на царевица и слънчоглед. През последните години засетите площи и получените средни добиви от тези култури варират. Причина за това е липсата на средства в кооперациите и частните стопанства, което води до неспазване на технологичната дисциплина за културите, в резултат на което се получават ниски добиви и още по-лоши финансови резултати.

Процентното разпределение на площите между някои основни земеделски култури е следното :

Основни култури	Засети площи 2001	Засети площи 2002	% 2001/2002	Засети площи 2003	% 2002/2003
Пшеница	595677	669495	+11	476690	-41
Ечемик	192299	217225	+12	172335	-21
Слънчоглед	275198	288447	+5	321507	+11
Зах.цвекло	7980	8408	+5	0	0
Царевица	137305	143794	+1	185504	+23
Общо :					

Източник Областна Дирекция “Земеделие и гори”

Изградените земеделски кооперации в общината са 13 от общо около 150 в областта, но преобладаващата част от тях не разполагат с необходимите умения за ефективно земеделие в пазарните условия и показват лоши финансови резултати.

Животновъдството в земеделските кооперации е слабо развито. Само 8 от съществуващите 13 земеделски кооперации отглеждат животни. В тях се отглеждат

следните видове животни: говеда, свине и овце , които се изхранват от произведената селскостопанска продукция в самите кооперации.

Таблица за броя на животните в община П.Тръмбеш към 01.01.2006г.

Животни	говеда	в т.ч. крави	биволи	свине	овце	кози	птици	кошер и
Общо за Общината	2117	2219	15	1570	6395	1470	22800	4028

Източник Областна Дирекция “Земеделие и гори”

Животновъдството се развива предимно в частния сектор, в стопанства с малък брой животни, което не позволява ефективно въвеждане на високопроизводителна механизация и автоматизация на отглеждането.

Високите производствени разходи и ниските изкупни цени на животинската продукция са причина за отлив от този отрасъл на земеделските кооперации и големите агрофирми през последните години и преминаването му към частни стопани и по-малки семейни ферми или фирми, занимаващи се с угодяване и търговия на животни. Това извежда на преден план като перспективи създаването и развитието на семейни ферми с по-малък брой животни, закупуване на елитни животни за подобряване на породния състав, механизирание на процесите на отглеждане.

Състоянието на материално-техническата база и сградния фонд, използвани от кооперациите, е изключително лошо. Полуразрушени и изоставени са по-голяма част от съществуващите селскостопански постройки-свинеферми, овчарници, краварници.

Проблем е липсата на връзка между селскостопанските производители и преработващите предприятия на територията на общината.

Трудностите, до които доведе поземлената реформа и загубата на традиционните за страната пазари доведоха до снижаване ефективността на стопанисването на земята. Пример за това е изоставянето на големи площи овощни градини и лозя.

За реализиране на заетост чрез оземляване с общински земи на маргинализирани групи от населението Община Полски Тръмбеш е избрана като пилотна по проекта JOBS на Програмата за развитие на Организацията на обединените нации.

2.1.3. Общински бюджет :

В макрорамката на общинския бюджет през последните две години се забелязва тенденция на нарастване. Най-важните нормативни промени, произтичащи от изпълнението на Програмата за децентрализация, от новите регламенти и параметри на Закона за държавния бюджет за съответната година и Закона за местните данъци и такси, както и от възложените нови законови ангажименти в областта на защита при бедствия, социалните услуги, архитектурна достъпност, контрола и одита в общините. Общинските бюджети през през 2006 г. и 2007 г. създават стабилна и в същото време достатъчно гъвкава и адаптивна финансова рамка, позволяваща на общината да привлича и акумулира значителни ресурси в подкрепа на своите общински приоритети и инициативи. Собствените приходи за периода 2006-2007 г. имат относителен дял в рамките на 18-19,45% от общия обем на бюджета. През 2007 г. относителния дял на субсидията е намалял с 16,61%. Най-голям дял от собствените приходи заемат неданъчните приходи. През последната година същите са се увеличили с 2,09%. Продължава да намалява делът на целевата субсидия за капиталовите разходи, като голяма част от тях се поемат от местните приходи. Относителният дял на разходите на Общината бележи намаление.

Извършените разходи основно са насочени в образованието, социалното осигуряване и подпомагане, жилищното строителство и БКС и общи държавни служби. Разходите за образование за 2007 г. са 29,88%, а за 2006 г. – 40,70%. За общи държавни служби относителния дял за 2006 г. е 17,24%, а за 2007 г.- 14,43%. За социално осигуряване и подпомагане за 2006 г. е 19,42%, а за 2007 г. -16,94%. За жилищно строителство и БКС за 2006 г. е 6,64%, а за 2007 г. – 19,53% и за останалите дейности - култура, спорт и други дейности по икономиката е 14,84% срещу 17,86% за 2007 г. Все още голям относителен дял в общия размер на разходите по бюджета заемат разходите за заплати и осигуровки. Това води до намаляване размера на разходите за текуща издръжка.

Субсидията от РБ за целевите капиталови разходи в последните две години запазва приблизително един и същ размер, която е крайно недостатъчна за поддръжката на делегираните от държавата дейности и разплащане на всички необходими разходи за придобиване на ДМА, строителство, ремонти, проектиране и проучвания, затова се налага ежегодно заделяне на собствени средства от Общинския бюджет.

В края на бюджетната 2007 г. Общината няма неразплатени разходи, в това число заплати, ел.енергия, ремонтни работи и други.

Справка за приходите на Общинския бюджет /в лв/.

показатели	2006г.-сума	отн.дял %	2007г.- сума	отн.дял %
1. Собствени приходи	923563,00	18,20	1510760	19,45
В.т.ч. - данъчни приходи	239305,00	4,72	301254	3,88
- не данъчни приходи	684258,00	13,48	1209506	15,57
2. Субсидия	3813929,00	75,16	4548401	58,55
В т.ч. – капиталови р-ди	278636,00	5,49	219475	2,82
3. Трансфери	1109057,00	21,85	905333	11,65
4. Безлихвени заеми				
5.Финансиране на дефицита	2015,00	0,04	355459	4,58
6. Преходен остатък	353598	6,97	1128621	14,53
7.Наличност в края на периода	-1128621	-22,24	-679520	-8,75
8.Превод в процес на сетълмен	1129,00			
Общо :	5074670	99,98	7769054	100.0

Справка за разходи на Общинския бюджет /в лв/.

показатели	2006г.-сума	отн.дял %	2007г.- сума	отн.дял %
1. Общи държавни служби	874871	17,24	1121009	14,43
2. Образование	2065464	40,70	2321179	29,88
3. Здравеопазване	58814	1,16	106147	1,37
4. Социално осигуряване и подпомагане	985591	19,42	1316381	16,94
5. Жил. строителство и БКС	337021	6,64	1517075	19,53
6. Останалите дейности	752909	14,84	1387263	17,86
Всичко :	5074670	100.0	7769054,00	100.0

2.1.4. Туризм

В Общината има разработена и утвърдена от Общински съвет- Полски Тръмбеш Програма за развитие на туризма на територията на Община Полски Тръмбеш.

2.1.5. Малки и средни предприятия

Малките и средни фирми в Общината се характеризират с голямо разнообразие на предлаганите стоки по асортимент и номенклатура. По-голямата част от тях са потребителски стоки, които се произвеждат и доставят от други райони, главно където са разположени и функционират стокови тържища. Обратното може да се каже относно произвежданите в рамките на общината стоки и услуги, а именно, че повечето малки и средни фирми се насочват към идентични производства и дейности - търговия, ресторантьорство, ремонтна дейност, битови услуги. Факторите за подобен подход и структура на пазара се обясними: малки инвестиции, безработицата, бърза обръщаемост и печалби, липса на платежоспособно търсене, липса на рискова инициативност и пр.

Основни изводи за развитието на стопанския сектор :

Община Полски Тръмбеш се характеризира със значителна загуба на икономическите позиции и срив в основните ѝ структуроопределящи отрасли.

Изоства секторът на услугите по отношение на необходимото качество и разнообразие.

Висок е делът на изградените, но неработещи мощности в промишлеността, поради морална и физическа амортизираност и западане на производства в резултат на липса на пазари и ниска конкурентноспособност.

В Общината е приета програма за приватизация, но голяма част от обявените приватизационни обекти са непродаваеми, поради тяхната непривлекателност от гледна точка на местонахождението им и недоброто физическо състояние.

На този етап Общината не може да разчита на сериозни постъпления от приватизационните сделки и затова се налага ограничаване на инвестиционната политика.

Наблюдава се тенденция на спад и ограничаване на социално-икономическите функции на селското стопанство, като източник на заетост и доходи и база за развитие на промишлеността.

Високата безработица в общината формира достатъчен контингент от трудови ресурси, които биха могли да се включат в селското стопанство, но доходите на селскостопанските производители изостават значително в сравнение с тези от другите сфери на стопанската дейност. Това води до намаляване на мотивацията за пълноценно трудово ангажиране в аграрния сектор.

Една от основните причини за спад в селското стопанство е затруднението при намиране на пазари, при реализацията на продукцията и липсата на селскостопанска борса и тържища в близост до селскостопанските производители.

Другата причина са и ниските изкупни цени на селскостопанска и животинска продукция, липсват връзки между селскостопанските производители и преработващите предприятия на територията на общината.

Ефективността на селскостопанското производство се снижава и от раздробеността на земята при липсата на реален пазар на земята, разпадането на напоителните съоръжения и драстичното намаляване на поливните площи, липсата на ефективни структури за организация на производството, снабдяването и маркетинговите дейности.

Предимство за икономическото развитие на Общината е наличие на благоприятни селскостопански потенциали.

Съществува възможност за пълноценно затваряне на цикъла земеделско производство – преработваща индустрия и появата на висококачествени и конкурентноспособни на европейския пазар продукти.

Общината може да прибегне към други подходи за снабдяване с допълнителни средства за финансиране: привличане на чуждестранни капитали чрез представяне на подходящи терени, използване на /предприсъединителни/ структурните фондове.

Наличието на минералните водоизточници на територията на общината и изградената материална база за обслужването им, както и наличието на действащите в Общината предприятия дава възможност на Общината за трансгранично сътрудничество (Румъния, Гърция, Турция и други)

2.1.6. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в стопанския сектор

Силни страни
1. Плодородна и голяма по количество обработваема земя
2. Традиции в земеделието за отглеждане на зърнено-фуражни култури и зеленчуци
3. Наличие на квалифицирани кадри в земеделието
Слабости
1. Непълноценно използване на обработваемата земя
2. Трайна тенденция на спад в селското стопанство;
3. Липса на устойчив икономически растеж
4. Хаотичност в предлагането и изкупуването на продукцията
5. Недостатъчно ефективни общински фирми;
6. Слабо развити малки и средни предприятия
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост;
3. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
4. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село
5. Възстановяване и развитие на преработвателната промишленост;
6. Привличане на външни инвеститори
7. Развитие на малките и средни предприятия

2.2. Човешки ресурси

2.2.1. Демографско развитие :

Населението на Община Полски Тръмбеш към 09.02.2008 г. е 16 006 души, като в общинския център живеят 5 001 души, а в селата 11 005 души.

Според броя на населението си Община Полски Тръмбеш се включва към групата на общините в страната с население от 10 000 до 30 000. Към тази група попадат и общините Стражица, Лясковец и Елена. От останалите общини на областта, Велико Търново и Горна Оряховица се включват към групата общини с население 50 000 до 100 000 души, а общините Павликени и Свищов попадат в групата с население 30 000 до 50 000 души. С най-малочислено население са общините Златарица и Сухиндол (под 10 000 души).

Населението по населени места към 09.02.2008 г. е отразено в приложената по-долу таблица.

населено място	население, бр.		
	общо	мъже	жени
гр. Полски Тръмбеш	5001	2485	2516
с. Раданово	1717	862	855
с. Петко Каравелово	1712	810	902
с. Страхилово	990	499	491
с. Обединение	823	379	444
с. Павел	875	420	455
с. Климентово	896	427	469
с. Полски Сеновец	727	338	389
с. Масларево	742	364	378
с. Куцина	671	332	339
с. Орловец	645	333	312
с. Иванча	490	240	250
с. Каранци	321	160	161
с. Стефан Стамболово	201	88	113
с. Вързулица	193	101	94
ОБЩО, брой	16006	7838	8168

**Динамика на населението в Община Полски Тръмбеш
за последните години по данните на Общината:**

1993г.	23028 д.н.
1994г.	22850 д.н.
1995г.	22347 д.н.
1996г.	21926 д.н.
1997г.	21728 д.н.
1998г.	21212 д.н.
1999г.	20660 д.н.
2000г.	19288 д.н.
2001г.	18487 д.н.
2002г.	18584 д.н.
2003г.	18463 д.н.
2004г.	18191 д.н.
2005г.	17932 д.н.
	- 5096 д.н.
%	- 22,13%

През последните 10 години населението е намаляло във всички общини на областта без изключение. Това повсеместно намаление се дължи на относително ниско възпроизводство, миграционни движения от селата към големите градове и най-вече на деградацията на възрастовите структури на населението.

През последните години се забелязва застаряване на населението и в Община Полски Тръмбеш. Най-голям е дялът на населението в трудоспособна възраст - 9002, в пенсионна възраст - 6459. Младото поколение до 18-годишна възраст е 3002 души. Възрастовата структура на населението е влошена, поради което възпроизводството на населението се осъществява при отрицателен естествен прираст.

Справка за възрастовата структура на население за 2003 г.

	Общо в общината	В града	В селата
--	-----------------	---------	----------

	Всичко	мъже	жени	Всичко	Мъже	жени	Всичко	мъже	жени
До 18 г.	3002	1450	1552	1102	561	541	1900	886	1014
В трудоспособна възраст	9002	5135	3867	3232	1728	1504	5770	3402	2418
Над трудоспособна възраст	6459	2462	3997	1187	439	748	5272	2018	3254
Всичко за община	18463	9047	9416	5521	2728	2793	12942	6306	6686

Динамиката на населението на Община Полски Тръмбеш се характеризира с отрицателен прираст през последните години, което е характерно както за областта, така също и за страната като цяло. С отрицателно възпроизводство на населението се характеризира и Северния централен район за планиране, където се включва област Велико Търново и в частност Община Полски Тръмбеш.

В структурата на населението по пол, дялът на мъжете е 49%, а на жените - 51%. Измененията на половата структура на населението са взаимно свързани с измененията на възрастовата структура. В повечето населени места на общината дялът на жените е по-висок от този на мъжете в населението до 18 г. и в надтрудоспособна възраст, като в трудоспособна възраст се наблюдава обратна зависимост. Това разпределение на населението е характерно особено за селското население.

В Общината преобладава българско население – 13836 д., следва населението от ромски произход – 2331 д., турското население - 2111 д. и само 185 д. или около 1% от населението на общината е от други етноси. В населените места с по-висок дял на население от различни етнически групи (гр.П.Тръмбеш, с.Раданово и с.П.Каравелово) демографските структури се различават съществено от останалите.

Населението от групите, определящо се като турци, роми и др. етноси имат проблеми от различно естество. Голяма част от тях са безработни и получават помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните им семейства. Състоянието на местната икономика не дава възможност за трудова заетост - на територията на Общината няма голям брой промишлени предприятия, а тези, които съществуват, са с малък капацитет. Ниската степен на образование, липсата на съответна квалификация още повече стесняват кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа в селското стопанство като наемна работна ръка на частни селскостопански предприемачи и не получава трайни трудови навици и умения.

Данните за образователната степен, с които разполагаме, не са пълни. Сред трудоспособното население преобладават лицата с основно образование – 50%; със средно образование – 17%; средно-специално и полувисше – 9.5%. Значително малък е относителният дял от населението с висше образование, едва 3%. Неграмотното население заема значителен дял (20.5%), то е предимно население в пенсионна възраст.

Човешките ресурси със своите количествени и качествени характеристики са част от цялостното социално-икономическо развитие. Съхраняването на населението, постепенното забавяне динамиката на негативните демографски процеси и създаването на условия за подобряване на качествените характеристики на възпроизводство на населението е основна цел в развитието на общината.

Задачите за реализиране на основната цел, следва да се насочат към: установяване на реалните възможности за стабилизиране на всеки един от процесите, формиращи възпроизводството на населението; стимулиране постигането на качествени параметри във възпроизводството на населението, отговарящи на изискванията за развитие на човешкия фактор и на необходимостта от частично компенсиране на намалението на младото население в общината. Това може да се осъществи изключително чрез

косвени мерки за създаване на по-добра среда за живот във всичките й измерения, но особено в две от тях – икономическото (достъп до поминък и достойно съществуване) и образователното (достъп до качествено и съобразено с възможностите за практическа реализация образование).

2.2.2. Благосъстояние на населението.

Средно-списъчният брой на заетите лица в обществения сектор към 2006 г. е 1045, като средната работна заплата е в размер на 296 лв. В частния сектор средно-списъчният брой на заетите лица е 1348, при средна работна заплата от 237 лв.

Пазарът на труда се характеризира с безработица към 30.04.2008 г. в размер на 13.14% от икономически активното население в Общината. Официално регистрираните безработни лица са 1000.

Община Полски Тръмбеш се вписва в средностатистическата картина на доходите и бедността, типични за цялата страна, и в относително бедните общини на територията на област Велико Търново.

Бедността е най-голяма сред безработните, ниско – квалифицираните и малцинствените групи с ромски произход. Буди тревога появата на бедни сред групата на дребните предприемачи, а това означава замиране на частния бизнес. Голяма част от населението е зависимо от системата на социално подпомагане.

Борбата срещу бедността се води чрез пасивни и активни мерки на националната мрежа за социална защита, респективно чрез общинските служби за социално подпомагане. Пасивните мерки са паричните обезщетения за безработица паричните помощи. Активните мерки са насочени към професионално насочване, чрез еднократни помощи за започване на собствен бизнес, увеличаване на минималната работна заплата и пенсиите, както и разработване на програми за трудовата заетост.

Общината не разполага с конкретни данни за доходите на населението и не може да даде точна оценка за финансовото му състояние.

2.2.3. Безработица / Трудови ресурси и заетост /.

Нивото на безработица в Община Полски Тръмбеш е значително над средното за страната и областта към 01.09.2008 г. е 9,02%.

Заетостта е съсредоточена основно в сферата на селското стопанство, хранително-вкусовата , текстилна промишленост, търговията. Увеличават се заетите в сферата на услугите в частния сектор и заетите в индустрията и услугите от обществения сектор .

Структурата на безработните към 01.09.2008 г. е следната:

	Всичко	Мъже	Жени
<u>Общ брой</u>	686	254	432
<u>Класификация по възраст</u>			
-до 19 г.	16	6	10
-от 20 до 35 г.	140	43	97

-от 35 до 55 г.	291	93	198
-над 55 г.	229	102	127
<u>Квалификация по образование</u>			
висше	20	11	9
средно професионално	147	68	79
средно общо	53	14	39
основно	137	56	81
Начално и по - ниско	329	105	224

Броят на безработните, регистрирани в бюро по труда към 01.09.2008 г., е 686 човека. В резултат на общия спад в икономиката и в частност на приватизационните процеси и произтичащите от тях съкращения в частност и значително нараства броят на безработните специалисти 28% от общо регистрираните. Но най-висок е дялът на безработните без специалност и с ниска квалификация. През последните три години се забелязва спад в броят на безработните, както с право, така и без право на обезщетение.

Заетостта е съсредоточена основно в сферата на селското стопанство, услугите, текстилна промишленост, търговията. Увеличават се заетите в сферата на услугите в частния сектор, а заетите в индустрията и услугите от общественния сектор намаляват.

Икономически активните лица в община Полски Тръмбеш наброяват 8652д.н. Коефициентът на икономическа активност (относителен дял на икономически активните спрямо общото население) е 46,8%. Основен контингент при формирането им е населението в трудоспособна възраст.

Предлагането на пазара на труда зависи от числеността на трудоспособните контингенти и равнището на икономическата активност. Намаляването на демографското възпроизводство няма да доведе до нарастване на предлагането на пазара на труда. Увеличението на заетостта и намаляването на безработицата основно ще се определят от пазарната обстановка.

2.2.4. Здравеопазване

На територията на Общината се намира болнично заведение МБАЛ "Методий Миновски" с четири отделения: терапевтично, неврологично, педиатрично и акушеро-гинекологично, с общо 50 броя стационарни легла. Населението на Общината може да разчита и на филиала на ЦСМП-В.Търново, при спешни случаи.

В момента Общината се Обслужва от 10 индивидуални практики за първична медицинска помощ, 8 специализирани практики: очни болести, неврологични, хирургични, АГ, психични заболявания, ендокринолог, 7 общопрактикуващи стоматолози и УНГ.

Общината не разполага с достатъчен брой квалифицирани кадри и във връзка с това се налага да се използват специалисти от другите съседни общини.

Аптечното обслужване се осъществява от частни аптеки.

Динамиката на заболяемостта се определя от редица фактори. Един от тях са климатичните условия. През есенно-зимния сезон преобладават грипните заболявания, бронхити и пневмонии. През пролетно – летния период зачестяват стомашно - чревните оплаквания. Друг фактор, влияещ върху динамиката на заболяемостта, е възрастовата структура на населението, за която като цяло е характерно по-голям процент възрастово население. Ето защо по-силно са изразени заболяванията на сърдечно – съдова система (ССС), онкологични и хипертонична болест. За увеличението на тези заболявания оказват влияние и редица други фактори, като стреса и тежкото икономическо състояние на население.

Изследваната структура на заболяемостта показва преобладаването на болестите на дихателната система – 28% и на органите на кръвообращение – 19%, като този процент е най- висок в цялата област. През последните година значително се увеличи броят на психичните разстройства : за 2001г. – 15 бр., 2002г. – 16 бр., а за 2003г. – 7 бр.; онкологични заболявания над два пъти, но тези стойности са значително по-ниски от средните за страната.

Структурата на заболяемостта, в разрез по възрастови, социални и етнически групи в общината, се разпределя по следния начин :

Най-податливите на заболявания са децата и лицата над 65 годишна възраст. Основен фактор на здравен риск в детската възраст е незрелост на организма и имунитета. За другите възрастови групи факторите на заболяемостта са по-разнообразни, това са стрес, непълноценно хранене, вредни фактори на околната среда и намален двигателен режим.

Заболеваемостта по социални и етнически групи е най-силно изразена при малцинствените етнически общности. Причините са нерационално хранене, дори гладуване, неспазване на елементарни хигиенни правила, липса на водоснабдяване и канализация.

От направените проучвания се констатира, че основните причини за смъртността на територията на Общината са заболяванията на СССР, по-конкретно хипертонична болест, мозъчно съдова болест, заболявания на бъбреци и онкологични заболявания.

2.2.5. Образование :

На територията на Община Полски Тръмбеш функционират 11 ЦДГ, 1 ПДГ и 10 училища: 1 начално, 8 основни и 1 СОУ (в т.ч. и 2 ПППГ за 6 годишни деца). С Решение на Общински съвет, гр. Полски Тръмбеш от 29.05.2008 г., са закрити училищата в селата Масларево, Обединение и Павел, а преобразувани от основни в начални- в селата Куцина и Климентово.

Общият брой деца, посещаващи детска градина е 330, разпределени в 17 групи.

Общият брой ученици е 1447, които са разпределени в 85 паралелки. От тях 24 са маломерни и 29 слети. Поради комплекс от причини (демографски срив, лошо финансово състояние), в последните няколко години се наблюдава тенденция на намаляване броя на учениците, което води до увеличаване на маломерните и слетите паралелки. Това е реална предпоставка за намаляване на качеството на обучението.

Поради липсата на деца са закрити ЦДГ в селата Каранци и Орловец. За разлика от тези населени места, в село Страхилово отново е разкрита закритата преди години детска градина, а в детските градини в село Петко Каравелово и град П. Тръмбеш са разкрити допълнителни групи.

Педагогическият персонал, обслужващ училищата и детските градини включва 180

учители. Системата на образованието е обезпечена с високо-квалифицирани кадри. Това предполага по-висока ефективност на обучението.

На територията на общината професионално образование и обучение се извършва само в СОУ “Ц.Церковски” в гр.П.Тръмбеш. Подготовката е в направление селско стопанство – “Земеделец”, с прием след завършен 8-ми клас. Специалността е перспективна, тъй като географското положение на Общината благоприятства развитието на селското стопанство, за което ще бъдат необходими добре подготвени специалисти. Наличието на добра материална база дава възможности за подготовка по специалност “стругар и оператор на металорежещи машини”, но сегашното състояние на икономиката не дава перспектива за развитие на такива специалисти.

В единственото СОУ в общината се осъществява и профилирано обучение, като за целта са разкрити паралелки с профил природоматематически - “Информатика” и с профил технологичен – “Стопански мениджмънт”, като тази специалност дава възможност на младите хора да се запознаят с основите на пазарната икономика. От учебната 2004/2005 година към профил технологичен е разкрита паралелка съвместно с Фондация “Джуниър Ачиймънт” – “Млад предприемач”.

В някои училища се осъществява обучение по “Религия”, “Турски език”, “Ромски фолклор” и др .

Осигурена е заетост на учениците в следобедните часове, чрез разкриване на полуинтернатни групи в 6 училища. Организиран са и различни извънкласни дейности.

Материално техническата база на образованието е значително остаряла и в голямата си част негодна за употреба. Изключение прави добрата компютърна база в СОУ. Учебно-техническите средства се нуждаят от обновяване, с което обучението ще следва новостите и ще развие своята модернизация.

Сградният фонд на училища и детски те градини е в незадоволително състояние, което налага извършването на ремонтни дейности.

Към СОУ “Цанко Церковски” в гр. Полски Тръмбеш има регистрирано училищно настоятелство за осъществяване на общественополезна дейност, съобразно законодателството. Училищното настоятелство, благодарение на своята инициативност, има спечелени три проекта:

- Към Фондация за реформа в местното самоуправление – за училищния двор – “Живописен кът за спорт и отдих”, на стойност 23 хил. лв.
- Към Фонд Работилници за граждански инициативи – “Интернет обучение и възможност за всички”, на стойност 3 хил. лв.
- Към Държавна агенция за закрила на детето – “Весела ваканция”.

За да бъде повишена сигурността на децата и учениците, в районите около училищата се изграждат изкуствени неравности по пътното платно - т. нар. “легнали полицаи”.

Стратегическите цели и задачи за преодоляване на безработицата се свързват с:

- изграждане на ефективна управленска структура на образованието;
- изграждане на компютърни кабинети, снабдяване със съвременна техника за обучение по чужди езици/реализиране на проекти финансирани от външни донорски организации/;
- гарантиране финансовото осигуряване на образователната система;
- оптимално разпределение на средствата от общинския бюджет на базата на предварително утвърдени принципи;

- икономии на средства, след оптимизиране на образователната мрежа и пренасочването им към усъвършенстване на материално-техническата база и въвеждане на иновации в образованието;
- запазване и повишаване качеството на учебния процес чрез мерки по:
- оптимизиране на образователната мрежа в община Полски Тръмбеш;
- осигуряване на необходимите кадри за осъществяване на качествен учебен процес; задържане и обхват на подлежащите на обучение в общината;
- проучване на образователните потребности и насочване на образователната система към пазара на труда;
- подбор и развитие на педагогически кадри/обезпечаване и квалификация; приоритетно развитие на възможностите за комуникации на ученика чрез чуждо езиково обучение и обучение по информатика и информационни технологии

2.2.6. Култура :

Единствените културни институти на територията на Община Полски Тръмбеш са народните читалища. В тях е съсредоточен цялостният културен живот на селищата : библиотечно дело, любителско художествено творчество, музейно дело и всички дейности по съхраняване и разпространение на националното ни културно богатство.

От петнадесетте читалища само две нямат собствена сграда. Поддържането на сградния фонд през последните години е невъзможно, поради липса на средства. Абсолютно всички сгради се нуждаят от текущ ремонт.

Важно звено в читалищната дейност е библиотечно дело. Петнадесет са читалищните библиотеки и една училищна, с библиотечен фонд общо е 182 190 единици. При сравнението на отчетите през последните години се забелязва спад на новонабавените библиотечни материали, което води и до намаляване броя на читателите и посещенията.

Любителското художествено творчество е втората по значимост дейност в народните читалища. Явен е стремежът на участници и ръководители към по – издържани в художествено отношение прояви. Доказателство са завоюваните отличия от регионални, национални и международни фестивали и събори.

Културно – масовата работа на читалищата е свързана преди всичко с празнично-обредния календар на българите, обединена в Общинската програма “Зимни вечери “Край огнището”, включваща есенно-зимните празници и “Пролет край Янтра” , включваща пролетните празници, Седмицата на детската литература и изкуствата за деца и юноши и Майските дни на културата. С реализирането на инициативите по тези програми се осъществява и една много важна роля на народните читалища – да възвращат, съхраняват и създават условия за битуването на българските национални традиции в живота особено на младото поколение.

Наред с утвърдените културни прояви в града и общината, читалищните дейци създават условия за съприкосновение на населението с професионалното изкуство - театрални спектакли, концерти, шоу-програми и други.

Към градското читалище има Детска музикална школа с класове по пиано и акордеон, където се обучават деца и от съседните села. Изградена е и Детска школа по български народни танци към Фолклорна формация “Полянци”.

Културно-историческите паметници, с малки изключения, са добре запазени. Няколко могили са разровени и ограбени от иманяри. Извършени са посегателства върху църковно имущество в селата П.Сеновец, Павел и Ст.Стамболово. Почти всички църкви се нуждаят от ремонт. През последните пет години в повече от църквите беше извършен ремонт на фасади и покриви. Необходимо е ремонтите да продължат, като се

положат грижи за стенописите в тях

Най-значителен за Общината и най-нов културно-исторически археологически паметник са разкопките в местността “Ада- Кузу” с.Орловец, неолитно селище. Експонатите са добре законсервирани и съхранени.

2.2.7. Спорт :

Системата “Спорт” до преди 10 години се развиваше на нормативна основа.

Това доведе до изграждането в повечето населени места на обекти от тази система: стадиони, спортни зали, басейни. В Общината са изградени 15 стадиона, две спортни зали, 7 открити и 1 закрит басейни,стрелбищен комплекс.

В момента цялата материална база е занемарена и се намира в много лошо физическо състояние.

В Общината има традиции в плувните спортове, преди години в града са провеждали републикански състезания. Изградените плувни басейни отговарят на олимпийските размери, но неизяснената до 2004 г. собственост и липса на финансови средства, не даваха възможност на общината да възроди позабравените традиции в този вид спорт.

В момента на територията на Община действат 5 спортни клубове :

- СК “Баскетбол”, гр. Полски Тръбмеш;
- СК “Бадминтон”, гр. Полски Тръбмеш;
- ФК „Янтра”, гр. Полски Тръбмеш;
- ФК „Вихър”, с.Раданово;
- ФК „Удар-99”, с.Петко Каравелово;

Дейността на клубовете е изключително любителска, същите се издържат от бюджета на Общината и спонсорство. Общинската издръжка на тази система не е достатъчна дори само за поддържането на материалната база на спорта.

2.2.8. Социална сигурност :

Социалната сигурност е гаранция за безопасност на съществуването и развитието на гражданското общество. Анализът сочи, че:

Спадът на жизненото равнище , липсата на средства за препитание и високият процент на безработица са фактори, които влияят отрицателно и допринасят за разпространение на престъпността във всички форми.

Съгласно представената от РПУ-П.Тръмбеш информация, през 2003 г. в Общината са извършени 247 криминални престъпления , които са с 56 по-малко от извършените през 2000г. Общата разкриваемост е 68,02 %. От общо 247, 181 престъпления са от неизвестен автор, от тях са разкрити 102 с разкриваемост 56,35 %. Относителният дял на престъпленията с неизвестен автор спрямо общо регистрираните е 73,27 %.

За 2002 г. извършените криминални престъпления са 232 броя, разкрити 159 бр. с обща разкриваемост 68,53 %. Извършените престъпления от неизвестен автор са 187, от които 114 са разкрити с разкриваемост 60,96 %. Относителният дял на престъпленията с неизвестен извършител спрямо общо регистрираните е бил 80.60 %. От посоченото е видно, че абсолютния брой се е увеличил с 1,5 което представлява увеличение 0,93 %, а разкриваемостта се е увеличила с 7 пункта.

Регистрираните икономически престъпления за 2003 г. са 41, от които са разкрити 31 и едно от минал период.

Структуроопределящ вид престъпления са кражбите на лично и обществено имущество. За 2002 г. и 2003 г. няма извършени убийства.

Етническата принадлежност на извършителите на криминални престъпления за периода на 2003 г. е както следва: от разкритите 168 престъпления са установени 197 извършителя от които: роми – 51, турци – 26 и 129 са българи. За периода на 2002 г. от разкритите 156 престъпления са установени 152 извършителя от които: роми – 37, турци – 17 и 102 са българи.

От средите на непълнолетните и малолетните са извършени 22 престъпления което представлява 12,5 % от общия брой разкрити престъпления. Установени са 24 извършителя от 14 до 17 години и 1 извършител до 13 години.

За 2002 г. са извършени 21 престъпления с относителен дял 13,21% от общия брой на регистрираните престъпления. Установени са 16 извършителя от 14 до 17 години и 5 извършителя до 13 години.

Детската престъпност намаляла е от 9.31 % за 1999г на 7.18 % за 2000 г.

Ниската грамотност, особено на малцинствените групи, което води до ниска правна култура, незачитане правата и свободите на останалите граждани – най-вече правото на собственост.

2.2.9. Местно самоуправление :

Изграждането на взаимоотношенията между централната изпълнителна власт и органите на местното самоуправление и местната администрация при реализиране на политиката за развитие в територията се осъществява въз основа на законите - ЗУТ и ЗМСМА, и то главно по отношение спазване на изискванията за съгласуване и обвързване на намеренията и действията на секторните и териториалните органи в сферата на местното и регионалното развитие.

Конкретни участници и изпълнители на плановете за развитие на общините са местните власти - Общински съвет, кметовете на общината и селата и екипите по общинско развитие, включващи отделни специалисти и експерти от звената, пряко занимаващи се с местното развитие, инвестиционната политика, социално-икономическо развитие, управление на общинската собственост и финансирането на общинските дейности. Тяхното участие е ориентирано преди всичко към формирането на конкретни общински инициативи, намерения и проекти и тяхното обосноваване и включване в областния план за регионално развитие, както и последващото им активно участие в неговата реализация.

Общинският съвет е колективен орган на местно самоуправление, който се състои от избрани общински съветници. Той определя политиката за изграждане и развитие на общината, осъществява своята дейност чрез провеждане на заседания, и чрез работата на постоянните и временни комисии решава задачи с местно значение, които не са от изключителната компетентност на други органи и ведомства.

Ръководител на изпълнителната дейност в Общината е Кметът. Той организира изпълнението на решенията на Общинския съвет и изпълнява представителни правомощия - връзки с политически партии, обществени организации и движения, както и представя Общината пред юридически, физически лица и съдебни власти. Кметът на Община е представител на държавната власт в Общината чрез изпълнение на задачи, произтичащи от закони и актове на Президента на РБ и МС.

Местните власти поддържат функционални връзки с централните власти, Областен управител и децентрализирани ведомства, но взаимоотношения в обмена на информация между регионалните и местните власти при създаването и реализацията на стратегиите, програмите и плановете за регионално и местно развитие не са добре регламентирани, поради липсата на конкретно установени процедури, правила и структури за обмен на информация .

За подобряване на междуобщинските връзки с другите общини в областта и страната Община - Полски Тръмбеш се включи в Националното сдружение на общините в Република България и в Регионалното сдружение на общините “ Янтра”-В.Търново и Регионалното сдружение на Дунавските общини “Дунав”.

2.2.10. Неправителствени организации /НПО/ :

Неправителствените организации играят все по-голяма роля в обществените отношения в страната. Гражданското участие в изработването на стратегията за устойчиво развитие е гаранция за нейната успешна реализация.

По данни на Община Полски Тръмбеш, на територията на Общината са регистрирани 20 НПО, в т.ч.:

- 15 училищни настоятелства;
- Училищно настоятелство при СОУ „Ц. Церовски”, гр.Полски Тръмбеш;
- „Рома заедно”;
- „Бизнес център”, гр. Полски Тръмбеш;
- СНЦ „Устойчиво развитие на Полски Тръмбеш”;
- СНЦ „Център за устойчиво европейско развитие- Полски Тръмбеш”;
- СНЦ “Обединение – 21век” с.Обединение;

2.2.11. Религиозни общности :

На територията на Община Полски Тръмбеш освен ортодоксална християнска църква са регистрирани три други християнски църкви: Петдесетна църква гр.П.Тръмбеш, Обединена божия църква с.Обединение, Евангелска петдесетна църква с.Павел и три мюсюлмански настоятелства в гр.П.Тръмбеш, с.Орловец и с.П.Каравелово.

Между различните религиозни общности в общината не съществуват етнически напрежения.

2.2.12. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор човешки ресурси

Силни страни
1. Системата на здравеопазване е обезпечена с достатъчен специализиран сграден фонд за здравни заведения;
2. Значително съхранено и широко разпространено културното наследство-фолклор, обреди, обичаи;
3. Запазени народните читалища, като единствени културни институции в общината;
4. Наличие на специализирани паралелки за професионалното образование и висок процент от деца обхванати в системата на образованието;
5. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;
6. Толерантност във взаимоотношенията между различните етноси;
7. Традиции в плувните спортове;
8. Желание на младите хора да спортуват;
Слабости
1. Застаряване и намаляване на населението;
2. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
3. Голям брой на безработни, с преобладаващо болшинство неквалифицирани кадри, представени от малцинствените групи;

4. Остаряла материално – техническата база и недостатъчна финансова обезпеченост на системите образование и култура;
5. Липса на инвестиции за развитие на спорта и поддържане на спортните обекти;
6. Слабо развити информационни връзки между община, НПО и население;
7. Миграция към други региони от страната и емиграция;
8. Отрицателен естествен прираст на населението;
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
3. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село;
4. Възможности за използване на съществуваща спортна база;
5. Преструктуриране на образователната система в съответствие с демографските тенденции;
6. Издигане ролята на народните читалища, като центрове за културна дейност;
7. Развиване на по-добри връзки с регионална и централна власт и други ведомства;
8. Развиване на сътрудничество с НПО и други граждански организации и сдружения.
9. Разработка и прилагане на специализирани програми за образование и преквалификация;
10. Да се търси частна инициатива за възстановяване на определените видове спорт и материалната база;
11. Развитие на спорта съвместно с НПО;
12. Обновяване на библиотечния фонд от учебници и помощна литература;
13. Провеждане сред населението на здравно-образователна и профилактична дейност и привличане на населението към масовия спорт;
Заплахи
1. Увеличаване на броя на безработните и социално слабите;
2. Физическо разрушаване на материално-техническа база в културните институти, загуба на културно- историческо наследство;
3. Демографски срив;
4. Повишаване на престъпността сред подрастващите и малцинствените групи;
5. Политическа апатия и принижено гражданско съзнание;
6. Повишаване престъпността сред подраствъщите;

2.3. Развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система

2.3.1. Развитие на инфраструктурата

2.3.1.1. Водоснабдителни мрежи и водоизточници :

Водоснабдяването на населените места в Общината се осъществява чрез поддържане и експлоатация на 18 основни помпени станции, три от които са възлови системи, получаващи вода от няколко водоизточника и запазващи по две, три населени места, 11 бункерни станции, 20 дренажа, 5 каптажа, 13 шахтови кладенеца и 71.3 км външни и 296 км. вътрешни водопроводни мрежи.

Водните ресурси на Общината се състоят от повърхностни и подпочвени води. Важно място заема р.Янтра, образуваща множество меандри на територията на Общината. Водосборния басейн на река та е 86 кв.км.

Голяма част от водния баланс на общината е осигурен от ненапълно проучени подпочвени води.

Гр.П.Тръмбеш и селата П.Сеновец, П.Каравелово, Куцина, Раданово се запазват с питейна вода от хидровъзела “Йовковци” и от кладенците, намиращи се в селата

Куцина, П.Каравелово и Раданово, свързани в обща система. Количеството на постъпващата от тази система вода е крайно недостатъчно за задоволяването на нуждите на населението. За гр.П.Тръмбеш остава нерешен въпросът за трайно обезпечаване с вода високата зона на града.

Населените места извън терасата на р.Янтра са остро засегнати от спирането на напоителните системи от язовир "Ал.Стамболийски". След спиране на напояването и настъпилото засушаване силно намаля и дебита на водоизточниците в селата Масларево, Обединение и Павел.

В селата Ст.Стамболово, Климентово, Вързулица и Страхилово собствените водоизточници не могат да осигурят необходимото количество вода за населението, а многобройните хидрогеоложки проучвания показват невъзможност да се водоснабдят от собствените терени..

За с.Страхилово и високата зона на гр.П.Тръмбеш е разработен проект за захранването им с вода от изградените 3 бр.шахтови кладенци в землището на гр.п.Тръмбеш, край коритото на р.Янтра.

В с.Каранци през 1983г е започнато изграждане на ПС, която и до сега не е завършено. Същата попада в свлачищен район и в момента се намира в аварийно състояние.

За с.Орловец е изготвен проект за изграждане на допълнителни дренажи, но досега не са осигурени средства за финансирането му.

В с.Иванча е изградено допълнително водоснабдяване, осигуряващо необходимото количество вода за населението.

Част от водопроводната мрежа на територията на общината е амортизирана, физически и морално остаряла.

Необходимо е да се извършат проучвания за улавяне на нови водни количества и да се направи актуализация на изготвените досега проекти за водохващания.

2.3.1.2. Канализационни мрежи :

Добре благоустроеното населено място е необходимо да бъде снабдено, не само с питейна вода, удобни жилища и пътища, но и с канализационна система, която да отвежда използвани и замърсени води извън населеното място.

Строителството на канализацията в гр.П.Тръмбеш е започнало през 1974 г. и продължава досега на етапи, съобразно отпусканите средства за тази цел. Към момента са изградени около 90 % от цялата мрежа и главния колектор, който е заустен в р.Янтра. Останалата част от града използват локални септични ями, които постоянно се препълват и замърсяват околните територии. В Общината постоянно постъпват молби и жалби от гражданите за ускоряване изграждането на градската канализационна мрежа.

Продължава да стои нерешен въпросът с изграждането на градска пречиствателна станция. През 1970 г. е изготвен идеен проект за ПСОВ и преписка за отреждане и промяна на предназначението на земя с положително КЗ от Комисията по земята, но поради финансови затруднения на Общината работното проектиране и строителството все още не е започнало. Към настоящия момент Община Полски Тръмбеш кандидатства по Оперативна програма "Околна среда 2007-2013г." за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти за последващо финансиране по приоритетна ос 1 на Оперативната програма с конкретен проект "Канализация на град Полски Тръмбеш и пречиствателна станция за отпадни води в гр.Полски Тръмбеш"С този проект се цели да се доизгради канализацията в град Полски Тръмбеш и да се изгради пречиствателна станция.

В останалите населени места на Общината няма изградена улична канализация.

В село Петко Каравелово предстои реализирането на проект, финансиран по програма ПУДООС на стойност около 2 000 000 лв за “ Канализация на с.Петко Каравелово на кв.кв. 75,75а,76,77,79 и 80 по плана на с.Петко Каравелово, Община Полски Тръмбеш.

В някои от селата има местна локална мрежа обслужваща няколко административни и обществени сгради, свързана със септичните им ями и заустена в преминаващите през селото дерета.

Запазването и подобряването качеството на околната среда е силно зависимо от третирането на отпадните води. Липсата на канализационните системи в населените места влиза в противоречие с целите на устойчивото развитие, а липсата на финансовите средства още дълго време няма да позволи тяхното изграждане.

2.3.1.3. Хидромелиорация :

През Общината минават няколко напоителни канала, получаващи вода от язовир “Ал.Стамболийски”. В последните години хидромелиоративните мрежи и системи не се поддържат и са почти разрушени, много от помпените станции са без съоръжения. Преобладаващата част от микроязовирите са в лошо техническо състояние.

2.3.1.4. Пътна мрежа :

Общината се обслужва от два пресичащи се републикански първокласни пътя, републикански пътища от трети клас и общинска пътна мрежа. Пътища от II клас на територията на община няма.

На територията на общината пътищата от I клас имат дължина – 32.77 км, пътищата от III клас с дължина 80.85 км и общинските пътища – 37.69 км.

Гъстотата на пътищата от I и III клас (226.6 км/1000км²) е по-висока от средната за областта (160.2 км/1000км²) и над два пъти по-висока от средната за страната (120.2км/1000км²).

Единият от първокласните пътища I–5, Русе – Велико Търново, е международен транспортен коридор – МТК № 9 и се явява централна транспортна ос между северна и южна България и пренася международни потоци по направление север – юг.

Друг първокласен път I-3, Бяла – Плевен, минаващ през територията на общината, е в направление изток – запад, той по-малко обслужва самата община, а по-скоро пренася транзитен поток.

Физическото състояние на тези пътища е добро, тъй като през последните години държавата обръща нужното внимание на състоянието им и отпуска достатъчно средства за поддържането и ремонтите им.

В Общината преобладава третокласна пътна мрежа (53% от общата дължина на републиканските пътища), която обслужва междуобщинските и вътрешнообластните потоци, но само 30% от тези пътища са в добро състояние. В по-голямата част пътните настилки са амортизирани и се нуждаят от основен ремонт. От незабавно възстановяване се нуждае и участък от същия път III-407 в района на с.Павел.

Поради постоянен недостиг на средства за финансиране Общината не е в състояние да поддържа общинската пътна мрежа в добро състояние, което затруднява движението особено при зимни условия. Всяка година Общината безуспешно залага в предложението си за финансиране на общинската пътна мрежа и път IV-51404

Стрелец- П.Каравелово, който се нуждае от основен ремонт.

№ на пътя	наименование	Дължина в км.	Състояние и обща дължина		
			добро	средно	лошо
	Пътища I клас				
I - 5	Русе – Велико Търново	20.3	100	-	-
I - 3	Бяла - Плевен	12.47	92.4	7.6	-
	Общо :	32.77			
	Пътища III клас				
III - 407	Стражица - Свищов	34.65	33.3	44	22.7
III - 502	П. Тръмбеш - Павликени	27.90	55.5	44.5	-
III - 504	Самоводене - Алеково	13.31	15.6	65.3	19.1
	Общо :	80.85			
	Общински пътища				
IV- 50424	П.Сеновец-Ст.Стамболово от п.І-5 до п.ІІІ-504	8.6	60	26	14
IV- 40957	П.Тръмбеш –Раданово- Орловец	15.01	30	10	60
IV- 50203	с.Иванча, от п.ІІІ-502 до п.ІІІ-504	5.19	30	50	20
IV- 51406	Стрелец – П.Каравелово	8.89	7	32	61
	Общо :	37.69			

2.3.1.5. Автомобилен транспорт :

Съществуващите пътни потоци могат да се разделят на две групи:

- Формиращи се в чертите на основния икономически център – П.Тръмбеш. В момента те са поддържани от две градски автобусни линии.
- Формиращи се между отделните селища на общината. За обслужване на тези пътникопотоци са 14 автобусни линии от квотата на Общината, които свързват както населените места от общината, така и с други населени места от областта и страната. Девет от тях са част от Областната, а останалите са от Общинската транспортна схема.

Основния трафик на пътници по автобусните линии част от общинската транспортна схема се обслужват от фирма “Дунав – Автотранспорт - 2”ЕООД, спечелила обществена поръчка за обществен превоз. Всички останали направления осъществяващи връзка с други общини и области се обслужват от преминаващи превозни средства на фирми превозвачи от други населени места.

2.3.1.6. Железопътен транспорт:

Имайки предвид неравномерното покритие на територията на страната с главни ж. п. линии, Община Полски Тръмбеш има предимство, че през нея преминава железопътната магистрала Г.Оряховица – Русе.

Общата дължина на текущия железен път е 17.5 км.

Обемът на пътническите превози се осъществява от 2 гари и 3 спирки.

В общината спират 10 бързи в т.ч. 4 международни и 12 пътнически влака.

Съществено значение за общината имат товарните превози.

В областта и страната са изградени нови сгради на гарите, Община П.Тръмбеш изостава в това отношение. Сградата на гара П.Тръмбеш не разполага с подходяща чакалня, багажно помещение, гардеробна и сервизни помещения.

За обслужване на промишлената зона в общината беше изграден изтеглителен коловоз. Изгради се и площадка към товарна гара за товарене на зърнена продукция.

2.3.1.7. Енергийни мрежи и системи :

Община Полски Тръмбеш се захранва от Ел.снабдителен район Г.Оряховица, като само две села-Иванча и Обединение- се снабдяват с ел.енергия от съседната Павликенска община.

Градът е захранен пръстенообразно с кабелна мрежа 20 кV, което гарантира висока сигурност на ел.захранване.

На територията на общината съществуват следните мрежи и съоръжения :

- Подстанция ВН - 290 kw;
- Електропроводи ВН – 290 км;
- Кабели ВН – 16 км;
- Въздушни мрежи НН – 274 км;
- Осветителни тела – 4500 бр.
- Трафопостове на ел.снабдяване – 115 бр;
- Заводски трафопостове – 47 бр.

Ел.захранването, съответно ел.подаването в общината е сравнително добро. Предварително се планират всички профилактични прегледи в трафопостове и подстанцията ВН.

2.3.1.8. Газификация :

Град Полски Тръмбеш се намира на около 5 км северно от северния полупръстен на националната газопреносна система. Магистралният газопровод е с диаметър 700 мм и една от седемте компресорни станции попада в землището на с. П. Сеновец, община П.Тръмбеш.

Досега Общината не е използвала възможностите за газоснабдяване от преминаващия през нейна територия газопровод. До настоящия момент са направени само предпроектни проучвания и приета генерална схема за газификация на града.

Замяната на течните и твърдите горива с природен газ ще позволи да се постигне висок икономически ефект, да се повишат санитарно – хигиенните условия на работа и значително да се подобри състоянието на околната среда.

2.3.1.9. Телефонни съобщения :

На територията на Общината има изградени 12 броя автоматични телефонни централи с общ капацитет 9 300 поста, които обслужват всички населени места в Община Полски Тръмбеш. В почти всички населени места има свободен капацитет от постове.

До края на 2008 г. се предвижда пускането на цифрови телефони, първоначално за града, а впоследствие и в селата на селищната система. През територията на Общината преминават три главни оптични телефонни кабели от националната оптична мрежа, два от които са на БТК, а третият е на „Мобилтел” ЕАД. Използването им в бъдещото развитие на телекомуникационните връзки на Общината ще допринесе още повече за повишаване качеството на този вид услуги за бизнеса и населението.

Пощенската система на територията на Общината е добре развита. Тя обхваща 15 броя пощенски станции, които обслужват цялото население.

Всички населени места имат ефирно покритие с радио и телевизионен сигнал, като покритието със сигнал на лицензираните национални телевизии е 100 % за територията на цялата Община. Има кабелна телевизия, покриваща цялата територия на град Полски Тръмбеш и част от останалите населени места от Общината. Общината поддържа и кабелен приемник за радиоразпространение.

Територията на Общината има покритие с мобилни комуникации на операторите Мобилтел, Глобул и Вивател.

Възможности за интернет връзка има във всички населени места чрез ползване услугите на БТК. Интернет услуги предлага и местният Бизнесцентър към програма "Jobs".

2.3.1.10. Състояние на жилищния фонд

Населено Място	Брой обитатели	Жил. сгради брой	Брой жилища	Средна етажност	Среден брой обитатели на жил. За 2000г.	Среден брой обитатели на жил. За 2004г.	Жил. стандарт М ² /об.	Забежка
Полски Тръмбеш	5759	1424	2200	1.54	2,62	2,54	37,30	*
Раданово	1942	681	682	1	2,85	2,85	24,60	*
Петко Каравелово	1832	460	460	1	3,98	1,66	57,9	
Страхилово	1204	330	330	1	3,65	1,35	70,4	
Обединение	929	476	476	1	1,95	2,02	34,5	
Павел	1046	203	203	1	5,15	1,47	47,65	
Климентово	989	942	942	1	1,05	1,21	68,00	
Полски Сеновец	932	476	476	1	1,96	1,37	58,00	
Масларево	873	601	606	1	1,44	1,83	38,00	
Куцина	733	327	327	1	2,24	1,00	61,16	
Орловец	721	593	595	1	1,21	1,84	38,00	
Иванча	565	775	775	1	0,73	1,85	45,65	*
Каранци	423	626	630	1	0,67	2,89	24,10	*
Стефан Стамболово	187	390	396	1	0,47	2,08	33,33	*
Вързулица	231	454	456	1	0,51	2,39	35,51	
Всичко	18 369	8758	9566	1,036				
Средно за общината				1,036	2,03	1,89	36,9	при 75м²/жи лице

Данни на Община П.Тръмбеш

ЗАБЕЛЕЖКА: За населените места означени в забележка със * , има квартали заселени предимно от малцинствени групи, със значително по-нисък стандарт на обитаване, дадени в таблица.

Населено Място	Брой обитатели в квартала	Жил. сгради в брой в квартала	Брой жилища в квартала	Средна етажност	Среден брой обитатели на жил.	Жил. стандарт М ² /об. в квартала	Забележка
Полски Тръмбеш	303	56	58	1	5,22	12,44	*
Раданово	831	92	92	1	9,03	6,09	*
Страхилово	81	23	23	1	3,52	22,72	*
Петко Каравелово	858	146	156	1	5,5	11,51	*
Куцина	243	38	38	1	6,4	9,38	*

От анализа на табличните данни ясно се вижда, че има обезпеченост със жилищни сгради, при ниска обитаемост на жилищата (2,03 об./жил.-2000г. и 1,89 об./жил.-2004). Същевременно, от анализа на втората таблица става ясно, че в определени квартали от посочените населени места има пренаселеност и нужда от изграждане на нови жилища върху нови терени.

По възрастовата структура жилищния фонд се подрежда както следва :

Общо :	Над 80 г.	56-80г.	35 – 55 г.	20 – 34 г.	Под 20 г.
9566	478	3104	4904	822	258
100 %	5%	32.4%	51.26%	8.60%	2.74%

При оценката на нуждите от реконструкция и модернизация, възрастта на фонда трябва да се отнесе към съответния конструктивен тип на сградите. Масивните и стоманобетонни сгради преобладават както в града, така и в селата. Делът на панелните жилища в града е незначителен – 80 жилища (0.09%).

Поради нарушеното нормално възпроизводство на фонда през последните 10 години, делът на амортизираните и нуждаещите се от обновяване сгради се е увеличил. Расте тенденцията на прогресивно застаряване и деградиране на жилищния фонд.

Лошото строително качество и дълго отлаганите ремонти са довели до лошо физическо състояние на фонда. И през следващите години по-голямата му част ще служи просто за подслон, но не и за удобни, икономични и уютни жилища, имащи поне средноевропейски стандарт.

Благоустрояването с питейна вода и електричество отдавна не са основни проблеми, но масовото отсъствие на други основни благоустройствени елементи е сред най-обезпокояващите качествени аспекти на жилищния фонд в общината. Присъщите на съвременния стандарт на обитаване топла вода, баня и тоалетна са със скромни стойности, ако ги сравняваме с европейските.

Проблемът с енергийната ефективност на жилищата става все по-значим по ред причини:

1. високата пазарна цена на енергоносителите, водеща до тежко бреме за домакинските бюджети;
2. глобалният стремеж към пестене на енергия в контекста на усилията за постигане на устойчиво развитие. Много от жилищата в града и почти всички в селата разчитат на твърдо гориво – дърва и въглища;
3. През 2004 г. бе приет Закон за енергийната ефективност, които предвижда въвеждане на енергоспестяващи мерки, които за големите сгради са задължителни а за всички останали поощряващи;

По структурата на собствеността на жилищният фонд в общината преобладаваща е частната собственост, а общината разполага с 10 бр. жилища , 6 от които са ведомствени и 15 социални жилища.

2.3.2. Анализ на устойчивостта на селищната система - урбанистично развитие – състояние и тенденция

Територията на Община Полски Тръмбеш е 463.4 кв. км. Тя заема 0.40% от територията на страната и 9.8 % от Великотърновска област.

2.3.2.1. Селищна мрежа

Общината се състои от 15 населени места. Един град и 14 села, почти равномерно разположени в територията на Общината.

Средна големина на населено място - град -1230,8 жители (средно за страната 1690 жители)- т.е. малки и много малки градове и села.

Средна големина на населено място - села – 924 жители (средно за страната –623 жители) - т.е. големи села.

Степен на урбанизация - градско население – 30% (68% за страната). Селско население -70% (32% за страната). Характерът на производството и обликът на района могат да се определят като подчертано селскостопански, което е преимущество за бъдещо развитие на живота и на връзката град – село.

Съществува традиция на връзката град - село и градски услуги на населението от Общината. Заслужава си да се обърне внимание на **модела “градско-селско обитаване”** и да се изследват възможните форми на неговото прилагане. През целия период на активна урбанизация у нас връзката на новите градски жители със селото не е прекъсвана както в някои големи европейски градове. Тази връзка е поддържана активно в периодите на свободното време в края на седмицата и отпуската. В настоящия етап на икономическа криза и затихване на урбанизационния процес тази връзка се засилва по чисто икономически причини – част от възрастното градско население и от безработното активно население търси на село в близост до земята полесен начин на съществуване.

2.3.2.2. Проблем със състояние на обществените сгради

Този проблем се наблюдава навсякъде в населените места. Навсякъде сградният фонд на обектите за култура и образование е в незавидно състояние и се нуждае от ремонт и реконструкция.

Намирането на баланса между обществените и индивидуалните потребности и интереси ще бъде трудно, като се има предвид финансовото състояние на общината и възможностите да се поддържа съществуващия и изгражда нов сграден фонд за обществени нужди.

2.3.2.3. Проблем техническа инфраструктура

Всички населени места от Общината са водоснабдени. В значителна степен обаче (с.Обединение и гр.П.Тъмбеш) водопроводната мрежа е амортизирана и следва да се подмени. Канализация, макар и ненапълно, има изградена само в гр.П.Тръмбеш. При липса на канализация, банята и тоалетната не са елемент на жилището, което създава дискомфорт и нисък стандарт на обитаване. Неговото проявление се усеща в незадоволителното състояние на мрежите и системите на водоснабдяването и канализацията, на транспортната система, които са разгледани в анализа на техническата инфраструктура и жилищния сектор. Обобщено може да се посочи, че техническата инфраструктура не удовлетворява адекватно настоящите нужди и затруднява функционирането на населените места

Обществени озеленени площи

Населено Място	брой обитатели	зелени площи шоп – м ²	състояние	стандарт м ² /об.	забележка
Полски тръмбеш	5584	74000	добро	13,20	*
Раданово	2036	14000	Незадоволи телно	7,18	*
Орловец	682	40000	Незадоволи телно	52,30	
Каранци	440	30000	добро	66,90	
Масларево	940	6530	добро	6,76	
Вързулица	236	19000	Незадоволи телно	63,76	
Обединение	1219	64000	Незадоволи телно	56,00	
Иванча	656	43000	лошо	64,00	
Полски сеновец	983	59000	лошо	53,00	
Стефан стамболово	287	26000	лошо	79,50	
Павел	1096	8900	добро	8,12	
Страхилово	1277	124680	лошо	91,80	*
Петко каравелово	1932	45000	добро	24,71	*
Куцина	876	40000	добро	48,50	*
Климентово	1044	94000	лошо	86,50	
ВСИЧКО	19288	688000			
Средно за общината				35,35	* при норма 4 м ² /обит.

В Община Полски Тръмбеш обществените озеленени площи са 688 000м² или 35,35 м²/жит. което значително надхвърля нормите за страната. Анализирайки данните от таблицата се констатира, че по-голямата част от тях са занемарени, неподдържани, в лошо състояние. Единствено обособена зона за отдих и спорт е изградена в гр П.Тръмбеш върху площ от.- 375 дка. (“Ловен парк” – кв.76 по ЗРП П.Тръмбеш). Зоната включва открити и покрит басейн, спортна зала, ловни и спортни стрелбища, мотелски комплекс, рехабилитационен център (в строеж – замразен). Територията е обезпечена с инженерни мрежи, вкл. минерална вода за басейните и мотелския комплекс. Озеленените площи в него (при норма от 8м²/жит.нето– чл.33 и 34 от ПНТСУ), покрива нуждите на около 21000 обитатели.

Въпреки, че сградният фонд в комплекса е занемарен, той се явява като една много благоприятна възможност за развитие на отдиха в беден на природни дадености район.

Същевременно съществува и един “скрит” проблем -необезпеченост с терени за гробищни паркове. По-голяма част от съществуващите гробищни паркове по ред причини са с изчерпани възможности, а поради липса на средства за проектиране, отреждане и отчуждаване няма осигурени нови терени.

2.3.2.4. Проблем с неактуални устройствени планове и кадастър

Плановете на населените места от Общината са остарели, неактуални и физически негодни. Техните частични изменения, “на парче”, са порочна практика, която създава

неадекватност, неустойчивост и сериозни проблеми на управлението. Създаването на нов кадастър и нови планове за регулация и застрояване е неотложна необходимост. Приложената таблица илюстрира ясно и точно изложеното. През 2008г. се изработи нов ПУП – план за регулация.

Населено място	Обита тели	Площ ха	ОГП	КП	ЗРП	РП	ЗАБЕЛЕЖ КА	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.П.тръмбеш	5584	344,9	1975г	1975	1975	1975	*	
2.Вързулица	236	80,9	-	1933		1933		
3.Каранци	440	98,6	-	1937		1937		
4.Климентово	1044	112,0	-	1990	1995	1995	*	без трасиров
5.Куцина	876	133,1	-	1928		1928		
6.Масларево	940	139,5	-	1929		1929		
7.Обединение	1219	248,3	-	1970		1970		
8.Орловец	682	142,7	-	1930		1930		
9.Павел	1096	211,6	-	1927		1927		
10.П.Каравелово	1932	147,0	-	1923 *		1923	*	1998 - неодобре
11.П.Сеновец	983	136,4	-	1962		1962		
12.Раданово	2036	137,4	-	1920 *		1920	*	1996 - неодобре
13.Ст.Стамболово	287	101,6	-	1920		1920		
14.Страхилово	1277	269,3	-	1964		1964		
15.Иванча	656	168,0	-	1919		1919		
общо:	19288	2308,3						

Създаването на нов кадастър и нови устройствени планове е неотложна необходимост, изискваща значителни средства и непрекъснато планиране и обезпечаване във времето.

2.3.2.5. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор развитие на инфраструктурата и анализ на устойчивостта на селищната система.

Силни страни
1. Благоприятно транспортно кръстопътно положение;
2. Добра средностатистическа жилищна задоволеност;
3. Наличие на транспортна, съобщителна, енергийна и водостопанска мрежа на територията на общината;
4. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;
5. Добре изградена ж.п. инфраструктура;
6. Водоснабдени са всички населени места;
7. Напълно изградена електро-разпределителна мрежа;
8. Наличие на магистрален газопровод и компресорна станция на територията на общината;
9. Почти пълно покритие на мобилните оператори;
10. Наличие на интернет достъп за града;
11. Запазена традиционна връзка между града и селото;
12. Текущото стояние на техническата инфраструктура не удовлетворява адекватно нуждите на населението от общината;
Слабости

1. Недостиг на общински жилища за задовляване на картотекираните граждани;
2. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
3. Слабо развит обществен транспорт;
4. Амортизирани, морално и физически остарели мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;
5. Наличие на незавършеното строителство в довеждаща техническа инфраструктура и обществено – обслужващата сфера;
6. Амортизирани сградни и благоустройствени фондове в населените места;
7. Остаряла и неактуална планова основа /кадастрални и устройствени планове/;
8. Необезпеченост с терени за гробищни паркове и депа за ТБО;
9. Амортизирано и неефективно улично осветление;
10. Загуби на вода по водопреносната мрежа;
11. Лошо състояние на пътищата от третокласни и общински пътища;
12. Недобро състояние на обществените сгради за образование, култура и здравеопазване;
Възможности
1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Доизграждане и поддържане на пътна мрежа на територията на общината;
3. Използване на преминаващ магистрален газопровод;
4. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
5. Търсене на нови водоизточници
6. Доизграждане на недовършените водоснабдителни обекти;
7. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село;
8. Изпълнение на програма за енергийна ефективност;
9. Използване на възобновяеми енергийни източници;
10. Възстановяване и ирационално използване на съществуващата база за отдих и спорт;
Заплахи
1. Финансова необезпеченост на инвестиционните проекти за доизграждане и реконструкция на социална и техническа инфраструктура;
2. Несигурен обществен транспорт;
3. Амортизиране на изградената техническа инфраструктура, поради липса на средства за поддръжка;
4. Задълбочаване различията между града и малките населени места селското ;

2.4. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2.4.1. Състояние на атмосферния въздух:

Основните замърсители на атмосферния въздух в Община Полски Тръмбеш са автомобилният транспорт, отоплението в бита и промишлените производства.

Не може да се направи точна оценка на замърсяването на въздуха от отделните източници поради факта, че няма организиран контрол върху емисионните източници. Намаляването на емисиите в района в сравнение с предишните години се дължи на намаляването на производствената дейност на предприятията.

Прахът е главния по значимост замърсител. Единичните измервания показват близки до пределно допустимите концентрации на прах в определени периоди на годината . Наблюдава се увеличаване на концентрацията на CO₂ през зимните месеци, след

навлизане в отоплителния сезон. Тогава замърсяването се движи около допустимата концентрация.

Поради факта, че в момента основните замърсители от промишлеността не работят или не произвеждат продукция, състоянието на атмосферния въздух е сравнително добро.

2.4.2. Състояние на повърхностните води:

Извършените анализи показват, че състоянието на изследваните води не е добро. Водите на р. Янтра и р. Елия, които протичат на територията на Общината се характеризират със значително съдържание на разтворими, неразтворими и органични вещества, чиято концентрация ги отнася към втора и трета категория на замърсеност.

Битово-фекалните и промишлените води на гр. Полски Тръмбеш се заустват пряко в р. Янтра и р.Елия.С това е свързано и основното замърсяване на повърхностните води на територията на Общината.

Проблем за качеството на водите на р.Янтра е и животновъдството.

2.4.3. Питейна вода :

Питейната вода е ценен ресурс, който се нуждае от пестене, възстановяване и опазване от замърсяване. Остарялата водопроводна мрежа, липсата на пречиствателни съоръжения и други оказват влияние върху качеството на питейната вода.

Сериозен здравен риск създават нитратите в питейната вода на няколко водоснабдявания в селата: Обединение, Стефан Стамболово, Каранци и Иванча. Процесът на оздравяване е твърде бавен, но при спазване на мерките за забрана на наторяването в санитарно-охранителните зони, може да се постигне снижение на нитратите в питейните води.

При бактериологичните анализи отклоненията са несъществени.

2.4.4. Почви :

Точни изследвания за замърсеността на почвата в Общината не са правени, поради което данни за това липсват.

Основните замърсители на почвата в Общината са: изхвърлянето на отпадъци от бита, неправилната употреба на химични средства за растителна защита в селското стопанство и напояването със замърсени води.

В Общината има големи количества негодни, залежали и забранени препарати, които създават реална опасност за замърсяване на почвата. Проблемът е решен, като за целта е разработен и реализиран проект за екологосъобразно съхранение на пестициди.

Над 2000 дка. са заблатените почви на територията на Общината.

2.4.5. Твърди битови отпадъци :

Проблемът с отпадъците е един от най-широко застъпените проблеми във всички Общини в България. В Община Полски Тръмбеш има 15 населени места, в които сметищата за твърди битови отпадъци са над 40. 15 от тях са предоставени за ползване със Заповед на Кмета на населеното място, а останалите са нерегламентирани.

Събирането и извозването се извършва от “Заубермахер България” ЕООД , фирма избран за изпълнител на обществена поръчка за сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на населените места, като организирано сметоизвозване има само на територията на града За целта са изготвени и одобрени от Общината седмични и месечни графици. Същите се актуализират при създаване на определени условия. От началото на 2008 г. стартира сметосъбиране и сметоизвозване и в селата Куцина, Петко Каравелово, Раданово и Клименотово. В останалите населени места от Общината

сметосъбирането се извършва на местно ниво от населението на регламентирани депа, като поетапно до края на 2009 г.и в тях ще започне организирано сметоизвозване, като ТБО ще се транспортират извън територията на Общината.

Сметта се извозва на определеното за целта сметище, което се намира на 3 км. от града и периодично се разрива с Булдозер С -100.

Разработена е програма за управление на отпадъците за период от десет години.

Таблица за количество натрупани ТБО по населени места за 2007 г. по данни на Община П.Тръмбеш

Населено място	Кол.ТБО куб.м/г	Населено място	Кол. ТБО куб.м/г.
П.Тръмбеш	6362	Масларево	590
Вързулица	153	Обединение	654
Ст.Стамболово	122	Орловец	519
Страхилово	859	Павел	741
Иванча	384	П.Сеновец	590
Каранци	291	Раданово	1 553
Куцина	556	П.Каравелово	1 472
Климентово	762		
Общо:			15 608

2.4.6. Промислени отпадъци

Голяма част от промишлените отпадъци се третират като такива или се унищожават без да са изчерпани възможностите за тяхното пълно оползотворяване. Обикновено те се депонират заедно с битовите отпадъци на градското сметище, с или без разрешение на специализираните служби на общинската администрация, складират се в неорганизиран депа или се изгарят. Много малка част само от групата на строителните, стъклените и хартиените се оползотворяват.

Към опасните отпадъци могат да се причислят и негодните силно действащи отровни вещества /СДОВ/ за растителна защита,тези с неизвестен произход и забранените препарати.СДОВ се съхраняват в складове под специален режим, контролът върху които се осъществява от МОС, МВР, МЗ и МЗГ.

За територията на общината не са характерни шумови и радиационни замърсявания.

2.4.7. Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи в сектор - опазване на околната среда

Силни страни	
1. Отсъствие на сериозни замърсители на въздуха;	
2. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;	
3. Добри параметри на основните компоненти на околната среда;	
4. Наличие на термални минерални водоизточници;	
Слабости	
1. Недостатъчни водни запаси на собствената територия;	
2. Наличие на свлачищни, ерозирани и други нарушени терени;	
3. Ниска екологична култура на населението;	
4. Липса на организирано сметосъбиране и сметоизвозване за всички населени места, с изключение на гр.Полски Тръмбеш;	
5. Неизползване на наличните минерални термални водоизточници;	

Възможности	
1. Развитие на междуобщинските връзки;	
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;	
3. Ограничаване на рискови фактори, свързани с начина на живот и вредности в околната среда;	
4. Използване на термални минералните водоизточници на територията на общината;	
Заплахи	
1. Пренебрегване на грижите към околната среда;	
2. Намаляване на водните запаси;	

2.4.8. Обобщен анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи на Общински план за развитие 2007 – 2013г.

Силни страни
1. Системата на здравеопазване е обезпечена с достатъчен специализиран сграден фонд за здравни заведения;
2. Значително съхранено и широко разпространено културното наследство-фолклор, обреди, обичаи;
3. Запазени народните читалища, като единствени културни институции в общината;
4. Наличие на специализирани паралелки за професионалното образование и висок процент от деца обхванати в системата на образованието;
5. Достатъчна обезпеченост с терени за обитаване и за селищно стопанство, зелени площи /ШОП/ и спорт;
6. Толерантност във взаимоотношенията между различните етноси;
7. Традиции в плувните спортове;
8. Желание на младите хора да спортуват;
9. Плодородна и голяма по количество обработваема земя;
10. Традиции в земеделието за отглеждане на зърнено-фуражни култури и зеленчуци;
12. Наличие на квалифицирани кадри в земеделието;
13. Благоприятно транспортно кръстопътно положение;
14. Добра среднестатистическа жилищна задоволеност;
15. Наличие на транспортна, съобщителна, енергийна и водостопанска мрежа на територията на общината;
16. Добре изградена ж.п. инфраструктура;
17. Водоснабдени са всички населени места;
18. Напълно изградена електро-разпределителна мрежа;
19. Наличие на магистрален газопровод и компресорна станция на територията на общината;
20. Почти пълно покритие на мобилните оператори
21. Наличие на интернет достъп за града;
22. Запазена традиционна връзка между града и селото;
23. Текущото стояние на техническата инфраструктура не удовлетворява адекватно нуждите на населението от общината;
24. Отсъствие на сериозни замърсители на въздуха;
25. Добри параметри на основните компоненти на околната среда;
26. Наличие на термални минерални водоизточници;
Слабости
1. Застаряване и намаляване на населението;
2. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;

3. Голям брой на безработни, с преобладаващо болшинство неквалифицирани кадри, представени от малцинствените групи;
4. Остаряла материално – техническата база и недостатъчна финансова обезпеченост на системите образование и култура;
5. Липса на инвестиции за развитие на спорта и поддържане на спортните обекти;
6. Слабо развити информационни връзки между община, НПО и население;
7. Миграция към други региони от страната и емиграция;
8. Отрицателен естествен прираст на населението;
9. Непълноценно използване на обработваемата земя;
10. Трайна тенденция на спад в селското стопанство;
11. Липса на устойчив икономически растеж;
12. Хаотичност в предлагането и изкупуването на продукцията;
13. Недостатъчно ефективни общински фирми;
14. Слабо развити малки и средни предприятия;
15. Недостиг на общински жилища за задовляване на картотекираните граждани;
16. Недостиг на инвестиции за поддържане и подобряване на жилищен фонд и социална и техническа инфраструктура;
17. Слабо развит обществен транспорт;
18. Амортизирани, морално и физически остарели мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;
19. Наличие на незавършеното строителство в довеждаща техническа инфраструктура и обществено – обслужващата сфера;
20. Амортизирани сградни и благоустройствени фондове в населените места;
21. Остаряла и неактуална планова основа /кадастрални и устройствени планове/;
22. Необезпеченост с терени за гробищни паркове и депа за ТБО;
23. Амортизирано и неефективно улично осветление;
24. Загуби на вода по водопреносната мрежа;
25. Лошо състояние на пътищата от третокласни и общински пътища;
26. Недобро състояние на обществените сгради за образование, култура и здравеопазване;
27. Недостатъчни водни запаси на собствената територия;
28. Наличие на свлачищни, ерозирани и други нарушени терени;
29. Ниска екологична култура на населението;
30. Липса на организирано сметосъбиране и сметоизвозване за всички населени места, с изключение на гр.Полски Тръмбеш;
31. Неизползване на наличните минерални термални водоизточници;

Възможности

1. Развитие на междуобщинските връзки;
2. Използване на средства от фондове на ЕС и други донорски програми;
3. Усъвършенстване на традиционната връзка град – село;
4. Възможности за използване на съществуваща спортна база;
5. Преструктуриране на образователната система в съответствие с демографските тенденции;
6. Издигане ролята на народните читалища, като центрове за културна дейност;
7. Развиване на по-добри връзки с регионална и централна власт и други ведомства;
8. Развиване на сътрудничество с НПО и други граждански организации и сдружения.
9. Разработка и прилагане на специализирани програми за образование и преквалификация;
10. Да се търси частна инициатива за възстановяване на определените видове спорт и материалната база;
11. Развитие на спорта съвместно с НПО;

12. Обновяване на библиотечния фонд от учебници и помощна литература;
13. провеждане сред населението на здравно-образователна и профилактична дейност и привличане на населението към масовия спорт;
14. Ограничаване на рискови фактори, свързани с начина на живот и вредности в околната среда;
15. Използване на термални минералните водоизточници на територията на общината;
16. Доизграждане и поддържане на пътна мрежа на територията на общината;
17. Използване на преминаващ магистрален газопровод;
18. Търсене на нови водоизточници;
19. Доизграждане на недовършените водоснабдителни обекти;
20. Изпълнение на програма за енергийна ефективност;
21. Използване на възобновяеми енергийни източници;
22. Възстановяване и ирационално използване на съществуващата база за отдих и спорт;
23. Развитие на селското стопанство;
24. Възстановяване и развитие на преработвателната промишленост;
25. Привличане на външни инвеститори;
26. Развитие на малките и средни предприятия;
Заплахи
1. Увеличаване на броя на безработните и социално слабите;
2. Физическо разрушаване на материално-техническа база в културните институти, загуба на културно- историческо наследство;
3. Демографски срив;
4. Повишаване на престъпността сред малцинствените групи;
5. Политическа апатия и принизено гражданско съзнание;
6. Повишаване престъпността сред подрастващите;
7. Финансова необезпеченост на инвестиционните проекти за доизграждане и реконструкция на социална и техническа инфраструктура;
8. Несигурен обществен транспорт;
9. Амортизиране на изградената техническа инфраструктура, поради липса на средства за поддръжка;
10. Задълбочаване различията между града и малките населени места селското ;
11. Пренебрегване на грижите към околната среда;
12. Намаляване на водните запаси;

Приложение 1

Логическа рамка

ЛОГИЧЕСКА РАМКА				
Визия	Община Полски Тръмбеш да се превърне във високотехнологичен, модерен аграрен, търговски, транспортен и промишлен център, с добра вътрешно териториална балансираност на селско и градско население, с рационално използване на природните и антропогенните ресурси и културното наследство, с уравнивено и устойчиво социално, икономическо, културно и духовно развитие на социална общност от образовани, можещи и отговорни граждани.			
Приоритети	1. Постигане на устойчив икономически растеж чрез повишаване трудовата заетост и образователно-квалификационното ниво на населението.			
	2. Опазване и възстановяване на околната среда с цел подобряване на привлекателността и качеството на живот в населените места от Общината.			
	3. Обновяване и доизграждане на техническата и социална инфраструктура, отговаряща на съвременните европейски стандарти.			
	4. Повишаване административния капацитет на Общината.			
Дейност	Индикатор	Въздействие върху Общината	Финансиране	Времеви план
Цел 1.1.: Развитие на селското и горско стопанство като суровинна база на икономиката в региона и увеличаване на заетостта в населените места от Общината.				
Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на фамилното земеделие и животновъдство.	Брой изградени нови структури;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По-развито земеделие и животновъдство; ▪ Увеличаване на заетостта 	Фондове на ЕС Държавен бюджет	2007-2013 г.
Популяризиране и увеличаване на дейностите, свързани с билкопроизводството в Общината- осъществено за 2007 г.	Брой нови дейности; Брой участници в дейностите;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта 	Фондове на ЕС Частни инвестиции	2007-2013 г.
Подпомагане и	Брой изградени	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на 	Частни инвестиции	2008-2013 г.

поощряване изграждането на тържища, борси, пазари, изкупвателни пунктове, складови бази и др.	тържища, борси и пазари; Брой изградени изкупвателни пунктове;	конкурентоспособността на Общината; <ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на заетостта; • Повишаване на заетостта; 	Държавен бюджет Общински бюджет	
Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството	Брой извършени дейности; Брой ангажирани в дейностите;	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на конкурентоспособността на Общината; • Увеличаване на заетостта; 	Финансиращи програми; Частни инвестиции; Държавен бюджет; Общински бюджет	2008-2011 г.
Насърчаване на рибовъдството чрез подобряване състоянието на водоемите.	Брой подобрени водоеми;	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на конкурентоспособността на Общината; • Повишаване качеството на живот в Общината; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2008-2011 г.
Цел 1.2.: Стимулиране развитието на местната промишленост.				
Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция.	Брой разкрити нови работни места; Брой създадени нови предприятия;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Частни инвестиции; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Частни инвестиции Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.

Цел 1.3.: Развитие на нови форми за икономически растеж.

Създаване на нови и развитие на съществуващите общински предприятия в областта на услугите.	Брой създадени нови общински предприятия; Брой развити общински предприятия; Брой въведени нови услуги;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; ▪ Повишаване качеството на живот в Общината; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет;	2007-2013 г.
Развитие на малките и средни предприятия /МСП/.	Брой създадени нови МСП; Брой разкрити нови работни места;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Увеличаване на заетостта; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет;	2007-2013 г.
Привличане на субсидии от местни фирми за решаване на общи за цялата Община проблеми чрез развитие на формите на публично-частно партньорство.	Брой реализирани проекти под формата на ПЧП;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване комуникацията между бизнеса и Общината ▪ Създаване условия за бъдеща заетост; 	Частни инвестиции; Общински бюджет;	2007-2013 г.
<i>Подготвителни дейности за създаването на технологични паркове-инвестиционни планове.</i>	Брой извършени дейности;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; ▪ Повишаване активността на Общината във връзка с реализирането на проекти; 	Финансиращи програми; Общински бюджет; Държавен бюджет;	2007-2013 г.
<i>Създаване и/или разширяване на</i>	Брой създадени центрове;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността 	Финансиращи програми;	2011-2013 г.

<p><i>центрове за технологичен трансфер, технологични инкубатори, технологични платформи, технологични паркове;</i></p>	<p>Брой разширени центрове; Брой разкрити нови работни места;</p>	<p>на местната икономика;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване заетостта в Общината; ▪ Подобряване качеството на живот в Общината; 	<p>Общински бюджет; Държавен бюджет; Частни инвестиции;</p>	
---	--	---	---	--

Цел 1.4.: Развитие на туризма

<p>Повишаване туристическата привлекателност на Общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти</p>	<p>Брой възстановени обекти; Брой посетители;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобрено състояние на спортната и туристическата инфраструктура; ▪ Подобрени условия за извършване на образователни, социални, здравни и културни дейности; ▪ Подобряване качеството на живот на населението в Общината; 	<p>Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г.; Държавен бюджет; Общински бюджет;</p>	<p align="center">2007-2013 г.</p>
<p>Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти.</p>	<p>Брой подобрени спортни и туристически обекти; Брой посетители;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението в Общината; ▪ Подобрено състояние на спортната и туристическата инфраструктура; 	<p>Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г.; Държавен бюджет;</p>	<p align="center">2007-2013 г.</p>
<p>Създаване на туристически информационни центрове;</p>	<p>Брой създадени центрове; Брой предлагани услуги; Брой посетители;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на Общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; 	<p>Фондове на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет;</p>	<p align="center">2008-2013 г.</p>
<p>Разработване на регионални стратегии за</p>	<p>Брой разработени стратегии;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на 	<p>Фондове на ЕС; Държавен бюджет;</p>	<p align="center">2008-2013 г.</p>

развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети.	Брой заложен цели;	Общината като туристическа дестинация; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличаване броя на туристите; ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика 	Общински бюджет;	
Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири	Брой подготвени материали; Брой участия в панаири; Брой посетители;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на Общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции;	2008-2013 г.
Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции.	Брой организирани събития; Брой участници в събитията;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие и популяризиране на Общината като туристическа дестинация; ▪ Увеличаване броя на туристите; ▪ Повишаване конкурентоспособността на местната икономика; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции;	2007-2013 г.
Цел 1.5.: Съхраняване на човешкия и кадровия потенциал и подобряване на социалния статус на населението.				
Повишаване на образователно–квалификационното	Брой организирани курсове за квалификация и	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване квалификацията; ▪ Покриване на европейските 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет	2007-2013г.

равнище на населението.	преквалификация; Брой обучени хора;	изисквания за качество на образованието;		
Въвеждане на нови специалности в действащите средни училища	Брой въведени нови специалности; Брой училища с въведени нови специалности;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Предлагане на модерно европейско образование; ▪ Повишена квалификация на учениците; 	Фондове на ЕС; Държавен бюджет	2007-2013 г.
Организиране на курсове за преквалификация на училищните преподаватели;	Брой организирани курсове; Брой участници;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване квалификацията на преподавателите; ▪ Повишаване нивото на преподаване; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2007-2013 г.
Въвеждане на модерни информационни и комуникационни технологии и средства в училищата	Брой въведени технологии; Качество на технологиите;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По-модерно и достъпно образование; ▪ Покриване на европейските стандарти в образованието; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и възрастни.	Брой нововъведения; Качество на предлаганите грижи;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По-модерна образователна и социална инфраструктура; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в Общината чрез реализиране на проекти	Брой реализирани проекти; Брой участници;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на малцинственото население в Общината; ▪ Намаляване нивото на 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Ромски образователен	2007-2013 г.

за приобщаване.		безработица сред малцинствените групи;	фонд; Частни инвестиции	
Съвместни дейности между представителите на малцинствените групи в Общината и съседните общини.	Брой проведени дейности; Брой създадени партньорства; Брой участници в събитията;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Установяване на по-лесна интеграция на малцинствените групи; ▪ Установяване на нови партньорства; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Ромски образователен фонд	2008-2013 г.
Създаване на младежки клубове на представителите на малцинствените групи в училищата на Общината	Брой създадени клубове; Брой членове в клубовете;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ По-лесна интеграция на малцинствените групи; ▪ Развитие на младежката дейност в училищата; ▪ Установяване на нови партньорства 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Ромски образователен фонд	2008-2011 г.
Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи	Брой проведени събития; Брой участници в събитията; Брой участвали малцинствени групи	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване интеграцията на малцинствените групи в Общината; ▪ Разпространение на религията, езика и традициите им; ▪ Улесняване общуването между жителите на Общината; 	Финансиращи програми на ЕС Държавен бюджет Ромски образователен фонд	2008-2013 г.
Цел 1.6. Развитие на младежките дейности				
Откриване на младежки информационен център	Брой проведени дейности; Брой посещения;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на младежката дейност ▪ Актуална информация относно възможностите за 	Финансиращи младежки програми	2009 г.

		участие на младежите в проекти		
Участие на младежи от Общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина	Брой извършени инициативи; Брой създадени партньорства;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Установяване на нови партньорства; ▪ Обмен на опит и добри практики; ▪ Запознаване с културата на други страни 	Финансиращи младежки програми- Програма „Младежта в действие”, Програма „Euro-Med III”	2008-2013 г.
Създаване на транснационални партньорства	Брой създадени партньорства;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Обмен на опит и добри практики ▪ Повишаване на езиковата култура сред младежите в общината ▪ Нови контакти и приятелства 	Финансиращи младежки програми- Програма „Младежта в действие”, Програма „Euro-Med III”	2008-2013 г.
Участие в доброволчески инициативи	Брой участия; Брой участници;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Възможност за изява на младежите от Общината; ▪ Обмен на опит; ▪ Създаване на контакти и приятелства 	Младежки програми;	2008-2013 г.
Цел 2.1.: Въвеждане на екологосъобразно управление на отпадъците /ТБО, строителни, производствени и опасни отпадъци				
Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците	Брой извършени подобрения; Качество на модернизацията;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот в Общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие; 	Фондове на ЕС; Частни инвестиции; Държавен бюджет	2009-2011 г.
Изграждане на инсталации за	Брой изградени инсталации;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот в Общината; 	Фондове на ЕС; Частни инвестиции;	2007-2013 г.

оползотворяване на отделните газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Повишаване на конкурентоспособността на Общината; 	Държавен бюджет;	
Изграждане на център за рециклиране на отпадъци	<p>Количество рециклирани отпадъци;</p> <p>Качество на извършваните от центъра дейности;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот в Общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие; 	Фондове на ЕС; Частни инвестиции; Държавен бюджет	2007-2013 г.
Поетапно ликвидиране съществуващите сметища и участие в изграждането на регионално депо за ТБО	Брой ликвидирани сметища;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението в общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие; 	Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г. Държавен бюджет;	2007-2013 г.
Въвеждане на нови технологии за управление на отпадъците	Брой въведени нови технологии;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението в общината; ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Държавен бюджет	2009-2013 г.
Цел 2.2.: Съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на района и подобряване състоянието на флората и фауната.				
Развитие и поддържане на системата за озеленяване.	Качество на системата за озеленяване;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението в Общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие 	Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г. Държавен бюджет	2007-2013 г.

Закупуване на подходящо оборудване-оборудване за сеч и извозна техника	Брой закупена техника; Качество на новото оборудване; Качество на резултатите;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот на населението в Общината; ▪ Поддържане на екологичното равновесие 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	
Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси	Качество на използваните ресурси;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Почистване на площите, пострадали от горски пожари, ветровали или насекоми;	Брой почистени площи; Качество на почистените площи;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г
Презалесяване на пострадалите гори, чрез използване на местни дървесни видове;	Брой презалесени гори;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2007-2013 г
Опазване и устойчиво, целесъобразно ползване на лечебните растения	Брой защитени лечебни растения;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; ▪ Поддържане на екологичното равновесие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Опазване на редките породи и растителни видове	Брой защитени редки видове;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; ▪ Поддържане на 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.

		екологичното равновесие;		
Съвместна работа с обществеността по проблемите на биологичното разнообразие	Брой организирани инициативи; Брой участници;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на тесни контакти с обществеността; ▪ Популяризиране и навременно решаване на проблемите, свързани с биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет	2007-2013 г.
Цел 2.3.: Опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания и създаване условия за възстановяването им за подобряване качеството на околната среда.				
Въвеждане на система за постоянен контрол на въздуха, водите и почвите - екоинспектори	Качество на резултатите от въвеждането на системата;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на селскостопанската продукция; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Частни инвестиции	2009-2010г.
Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания	Брой проведени кампании; Брой участници в кампаниите;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване екологичната култура сред населението; ▪ Опазване на екологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции;	2007-2013 г.
Борба с ерозирани, свлачищни, заблатени и други нарушени терени	Брой запазени опасни терени;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции	2007-2013 г.
Подобряване на състоянието на	Брой газифицирани селища;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобро състояние на атмосферния въздух; 	Финансиращи програми;	2007-2013 г.

атмосферния въздух чрез поетапно газификация на селищата от общината		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на общината; ▪ Изграждане на модерен имидж на общината; 	Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции	
Почистване и поддържане на р.Янтра	Брой извършени почиствания; Честота на почистванията; Качество на почистванията;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане на екологичното равновесие; ▪ Опазване състоянието на биологичното разнообразие; 	Държавен бюджет; Общински бюджет; Частни инвестиции	2007-2013 г.
Цел 2.4.: Рационално използване на ресурсите от минерални термални води за лечение и рехабилитация.				
Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение	Брой предлагани услуги Брой организирани инициативи	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпомагане развитието на селскостопанската политика ▪ Предлагане на актуална информация 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Държавен бюджет	2007-2011 г.
Възстановяване на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш	Брой реализирани проекти; Брой осъществени междурегионални и транснационални партньорства;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Засилване участието на местната общност в процесите на развитие на селските територии; ▪ Развитие на по-качествени услуги в съответствие с нуждите и очакванията на местното население ▪ Стимулиране на иновативни и устойчиви практики 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи програми; Частни инвестиции;	2008-2010 г.
Цел 3.1.: Усъвършенстване на транспортната инфраструктура				
Доизграждане и	▪ Дължина на	▪ Повишаване	Програма за	2008- 2013 г.

рехабилитация на общинската пътна мрежа	пътната мрежа; ▪ Качество на услугата;	конкурентоспособността на Общината; ▪ Модернизиране на общинската инфраструктура;	развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи програми; Частни инвестиции;	
Рехабилитация на пътната мрежа от I и III клас на територията на Общината, осигуряваща достъп до международни транспортни коридори за осъществяване на трансгранично сътрудничество	▪ Дължина на рехабилитираната пътна мрежа; ▪ Качество на извършената дейност;	▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Модернизиране на общинската инфраструктура;	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи програми; Частни инвестиции;	2009- 2012 г.
Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от Общината	▪ Дължина на рехабилитираната пътна мрежа; ▪ Качество на извършената дейност;	▪ Подобрена инфраструктура; ▪ Подобрено качество на живот;	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.; Финансиращи програми; Частни инвестиции;	2008-2013 г.
Цел 3.2.: . Развитие на комуникационната инфраструктура				
Подобряване на качеството на телефонните услуги чрез преминаване към цифрови АТЦ	▪ Брой въведени цифрови телефонни номера;	▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот;	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2009-2011 г.
Създаване на обществени сървърни паркове за съхранение на	▪ Брой създадени паркове;	▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината;	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет;	2007-2013 г.

обществени информационни системи и данни		<ul style="list-style-type: none"> Подобряване качеството на живот; 	Общински бюджет	
Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението	<ul style="list-style-type: none"> Брой развити технологии; Брой нововъведения; 	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС Държавен бюджет	2010- 2011 г.
Цел 3.3.: Развитие на В и К – инфраструктура				
Осигуряване на достатъчни количества питейна вода за всички населени места, в това число и чрез използване на местни водоизточници	<ul style="list-style-type: none"> Брой извършени подобрения; 	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет;	2009- 2012 г.
Строителство на пречиствателна станция за отпадни води;	<ul style="list-style-type: none"> Брой изградени станции; 	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет;	2008-2013 г.
Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения	<ul style="list-style-type: none"> Брой построени системи; Брой реконструирани системи и съоръжения; 	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет	2008-2013 г.
Реконструкция и обновяване на амортизираната	Брой реконструирани съоръжения;	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет;	2010-2013 г.

разпределителна мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода.		<ul style="list-style-type: none"> Подобряване качеството на живот; 		
Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води;	Брой изградени мрежи и съоръжения;	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет	2009-2012 г.
Цел 3.4.: Развитие на енергийната система и внедряване на енергоспестяващи технологии				
Възстановяване и модернизация на уличното осветление	Дължина на възстановената мрежа;	<ul style="list-style-type: none"> Повишаване конкурентоспособността на Общината; Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет	2008-2010 г.
<p>Внедряване на енергоспестяващи мерки и технологии, в това число:</p> <p><i>-Въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради над 1000 кв.м полезна площ, общинска собственост /съгласно закона за енергийната ефективност/</i></p> <p><i>-Ежегодно актуализиране на Програмата за</i></p>	Брой обекти и брой внедрени мерки	<ul style="list-style-type: none"> Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет	2008-2013 г.

<i>енергийна ефективност, съгласно чл. 36 ал. 2 от Закона за енергийната ефективност</i>				
Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници		▪	ОП “Регионално развитие”	2010-2013
Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта		▪		2010-2013
Цел 3.5.: Оптимизиране и ефективно използване на социалната инфраструктура				
Опазване и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой подобрени здравни заведения; ▪ Брой подобрени 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобрени условия за извършване на образователни, социални, здравни и културни дейности; ▪ Подобрено качеството на 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г., Оперативна програма	2008-2011 г.

	<p>образователни институции;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой подобри културни институции; ▪ Брой посетители в горепосочените заведения; 	живот в Общината;	„Регионално развитие” 2007-2013 г. Държавен бюджет; Общински бюджет	
Реконструкция и/или ремонт на обществени сгради с местно историческо, културно, социално и религиозно значение	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой ремонтирани сгради 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	Програма за развитие на селските райони; ОП “Регионално развитие” Държавен бюджет; Общински бюджет	2010 -2013
Оборудване и адаптиране на работни места за хора с увреждания	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой оборудвани места; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Финансиращи програми на ЕС; Държавен бюджет; Общински бюджет;	2007-2013 г.
Цел 3.6. :Благоустрояване на селища				
Изграждане и поддържане на обществени терени	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой изградени терени; ▪ Брой поддържани терени; ▪ Качество на изградените и поддържани 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет	2008-2012 г.

	терени;			
Изготвяне на селищни устройствени планове или планове за обновяване на населените места;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой изготвени планове; ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване конкурентоспособността на Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет	2007-2013 г.
Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени лица	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой сгради с въведени специални съоръжения; ▪ Качество на нововъведен ията; ▪ Брой използващи съоръженията; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на живот в Общината; ▪ Подобряване техническата и социална инфраструктура; ▪ Осигуряване равни възможности за хора в неравностойно положение; 	Фондове на ЕС Държавен бюджет Общински бюджет	2009-2011 г.
Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой изградени нови съоръжения; ▪ Брой поддържани съоръжения; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване качеството на инфраструктурата в Общината; ▪ Подобряване качеството на живот; 	Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г., Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г. Държавен бюджет; Общински бюджет	2008-2011 г.
Приоритет 4: Укрепване на административния капацитет на Общината				
Изграждане на мрежа за извършване на	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой извършени 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Укрепване административния 	Оперативна програма	2007-2010 г.

административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център.	електронни услуги; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Качество на извършените услуги; 	капацитет на Общината; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Предлагане на съвременни услуги; ▪ Подобен трансфер на информация; 	„Административен капацитет” 2007-2013 г.	
Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой обучени служители; ▪ Брой обучения 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повишаване квалификацията на служителите; ▪ Повишаване капацитета на Общината за подготовка на проектни предложения 	Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г.	2009 г.
Създаване на партньорства между населените места в общината и други градове от Европа, Азия и Америка	Поне 5 партньорства	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличаване на международната дейност на Общината; ▪ Задълбочаване контактите със съседни общини; 	Финансиращи програми; Държавен бюджет	2009-2013 г.
Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Брой реализиран и проекти; ▪ Качество на резултатите от проектите; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличаване на международната дейност на Общината; ▪ Междурегионално сътрудничество; 	Програми за междурегионално сътрудничество; Държавен бюджет;	2008-2013 г.

Приложение 2

Времени график за реализиране на Плана за действие 2007-2013 г.

Мярка	Година						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Изграждане на нови аграрно-производствени структури– развитие на фамилното земеделие и животновъдство							
Популяризиране и увеличаване на дейностите, свързани с билкопроизводството в Общината							
Подпомагане и поощряване изграждането на тържища, борси, пазари, изкупвателни пунктове, складови бази и др.							
Възстановяване на традициите в областта на лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството							
Насърчаване на рибовъдството чрез подобряване състоянието на водоемите							
Развитие на предприятията за преработка на земеделска, зеленчукова и животновъдна продукция							
Запазване на съществуващата база за производство на селскостопанската техника							

Създаване на нови и развитие на съществуващите общински предприятия в областта на услугите							
Развитие на малките и средни предприятия /МСП/.							
Привличане на субсидии от местни фирми за решаване на общи за цялата Община проблеми чрез развитие на формите на публично-частно партньорство							
<i>Подготвителни дейности за създаването на технологични паркове (разработка на предпроектни проучвания, техническа документация, инженерни планове и т.н.);</i>							
<i>Създаване и/или разширяване на центрове за технологичен трансфер, технологични инкубатори, технологични платформи, технологични паркове</i>							
Повишаване туристическата привлекателност на Общината чрез възстановяване на местни спортни и туристически обекти							
Подобряване на техническата инфраструктура, обслужваща местните спортни и туристически обекти.							
<i>Създаване на туристически информационни центрове;</i>							
<i>Разработване на регионални стратегии за развитие на туризма, маркетингови и рекламни стратегии и програми, туристически пакети.</i>							
<i>Подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за региона и неговите туристически продукти, участие в регионални, национални и международни туристически панаири.</i>							
<i>Организиране на фестивали, събития на открито, спортни състезания, фолклорни прояви, представяне на местни/национални традиции.</i>							
Повишаване на образователно-квалификационното равнище на населението							
Въвеждане на нови специалности в действащите средни училища							

Организиране на курсове за преквалификация на училищните преподаватели;							
Въвеждане на модерни информационни и комуникационни технологии и средства в училищата							
Подобряване качеството на грижите в специализираните институции за деца и възрастни.							
Повишаване трудовата заетост на малцинствените групи в Общината чрез реализиране на проекти за приобщаване							
Съвместни дейности между представителите на малцинствените групи в Общината и съседните общини							
Създаване на младежки клубове на представителите на малцинствените групи в училищата на Общината							
Организиране на събития, свързани със съхранението на религията, езика, традициите, занаятите и културното наследство на малцинствените групи							
Откриване на младежки информационен център							
Участие на младежи от Общината в семинари, обучителни визити, тренинги в България и чужбина							
Създаване на транснационални партньорства							
Участие в доброволчески инициативи							
Повишаване на ефективността на системата за управление на отпадъците							
Изграждане на инсталации за оползотворяване на отделните газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци.							
Изграждане на център за рециклиране на отпадъци.							
Поетапно ликвидиране съществуващите сметища и участие в изграждането на регионално депо за ТБО							
Въвеждане на нови технологии за управление на отпадъците							
Развитие и поддържане на системата за озеленяване							
Закупуване на подходящо оборудване-оборудване за сеч и извозна техника.							
Опазване, развитие и рационално използване на горските ресурси							

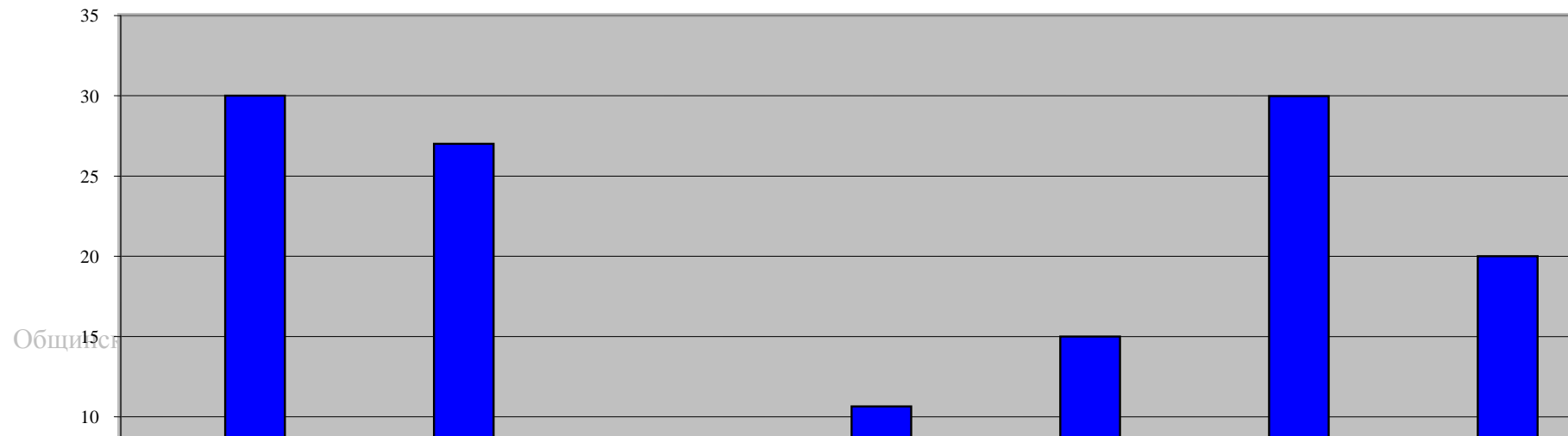
Почистване на площите, пострадали от горски пожари, ветровали или насекоми.							
Презалесяване на пострадалите гори, чрез използване на местни дървесни видове.							
Опазване и устойчиво, целесъобразно ползване на лечебните растения							
Опазване на редките породи и растителни видове							
Съвместна работа с обществеността по проблемите на биологичното разнообразие							
Въвеждане на система за постоянен контрол на въздуха, водите и почвите - екоинспектори							
Провеждане на образователни кампании сред населението за повишаване на екологичната култура относно опазване на въздуха, водите и почвите от замърсявания							
Борба с ерозирали, свлачищни, заблатени и други нарушени терени							
Подобряване на състоянието на атмосферния въздух чрез поетапно газификация на селищата от общината							
Почистване и поддържане на р.Янтра							
Възстановяване и развитие на минералната баня в с.Обединение							
Възстановяване на лятна къпалня с минерална вода в гр.Полски Тръмбеш							
Доизграждане и рехабилитация на общинската пътна мрежа							
Рехабилитация на пътната мрежа от I и III клас на територията на Общината осигуряваща достъп до международни транспортни коридори за осъществяване на трансгранично сътрудничество							
Възстановяване и поддържане на уличната пътна мрежа в населените места от Общината							
Подобряване на качеството на телефонните услуги чрез преминаване към цифрови АТЦ							
Създаване на обществени сървърни паркове за съхранение на обществени информационни системи и данни.							

Повишаване на достъпа и развитие на информационните и комуникационни технологии при обслужване на населението							
Осигуряване на достатъчни количества питейна вода за всички населени места в това число и чрез използване на местни водоизточници							
Строителство/реконструкция/модернизация на пречиствателни станции за питейни води.							
Строителство, реконструкция и рехабилитация на канализационни системи и съоръжения.							
Реконструкция и обновяване на амортизираната разпределителна мрежа с цел намаляване на загубите на питейна вода							
Поетапно изграждане на система за отвеждане и очистване на отпадъчните води от селищата в общината чрез изграждане на мрежи и съоръжения за пречистване на отпадните води							
Възстановяване и модернизация на уличното осветление							
Опазване и подобряване на материалната база в сферата на здравеопазването, образованието и културата							
Оборудване и адаптиране на работни места за хора с увреждания.							
Изграждане и поддържане на обществени терени							
Изготвяне на селищни устройствени планове или планове за обновяване на населените места.							
Осигуряване на достъп за трудно подвижни лица до обществени лица							
Изграждане на нови и поддържане на съществуващите детски и спортни площадки							
Изграждане на мрежа за извършване на административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център							
Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС							
Създаване на партньорства между населените места в общината и други градове от Европа, Азия и Америка							

Участие в общи проекти с други общини и региони от други европейски държави							

Приложение 3
Развитие на проектната дейност 2007-2013 г.

Проекти

Приложение 4

Приоритети на Структурните фондове 2007-2013 г.

Основни приоритети и мерки за периода 2007-2013 по специфични райони		
Селски райони	Райони с природни дадености	Градско измерение
<ul style="list-style-type: none"> • Инфраструктура; • Телекомуникационни мрежи и услуги; • Развитие на нови дейности, извън аграрни и рибния сектор; • Засилване на връзките между градските и селските райони; • Развитие на туризма и услугите в селата.	<ul style="list-style-type: none"> • Достъпност; • Икономически дейности, свързани с културното наследство; • Устойчиво използване на природните ресурси; • Туризм.	<ul style="list-style-type: none"> • Възстановяване на физическата среда; • Преустройство на нарушени терени; • Развитие на историческото и културното наследство с мерки за насърчаване на предприемачество на местно ниво.

Европейски фонд за регионално развитие	
Основни приоритети и мерки за периода 2007-2013	
Конвергенция/Сближаване	Европейско териториално сътрудничество
<ul style="list-style-type: none"> • Изследвания, технологии и развитие, иновации и предприемачество; • Информационно общество; • Околна среда; • Предпазване от рискове; • Туризм; • Транспорт: трансевропейски мрежи и чист градски транспорт; • Енергия, вкл. трансевропейски мрежи; • Образование; • Здравеопазване; • Директни помощи за инвестиции в	<ul style="list-style-type: none"> • Трансгранични социално-икономически дейности; • Транснационално сътрудничество; • Работа в мрежа и обмен на опит между регионалните и местните власти.

<p>МСП.</p> <p>Забележка: Само регионите с БВП под 75% от средното за Общността (като България) имат право на достъп до тази цел.</p>	
---	--

Европейски социален фонд (ESF)
<ul style="list-style-type: none"> • Адаптабилност на работниците • Достъп на търсещите работа до заетост и предпазване от безработица <p>В районите по цел “Конвергенция”, Европейския социален фонд се намесва с цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разширяване на инвестициите в човешкия капитал • Засилване на институционалния капацитет на публичните администрации в следните области: <ul style="list-style-type: none"> - икономика - заетост - социална сфера - околна среда - законова рамка   <p>Приоритетната ос, свързана с транснационалното сътрудничество, трябва да бъде включена в оперативна програма.</p>

Селско развитие
<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на конкурентоспособността в селското и горското стопанство • Мениджмънт на земите: <ul style="list-style-type: none"> - Устойчиво използване на земеделските земи - Устойчиво използване на горските земи   • Диверсификация на селската икономика и качеството на живот в селските райони • Подходът Лидер

План за действие в областта на иновациите

Публикуване през април 2004 г. на консултативен документ, фокусиран върху следните 6 цели:

- иновиране навсякъде;
- поява на иновацията на пазара;
- знания навсякъде;
- инвестиране в иновацията;
- умения за иновации;
- ефективно управление на иновациите.

План за действие в областта на предприемачеството

Представяне на сайта на Генерална дирекция “Предприятия” на 5 цели и 9 ключови действия:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/action_plan.htm

Цели:

- Подхранване на предприемаческия дух;
- Насърчаване на повече хора да станат предприемачи;
- Свързване на предприемачи с цел растеж и конкурентоспособност;
- Подобряване на финансовия поток;
- Създаване на по-благоприятна за МСП регулаторна и административна рамка.

9-те ключови действия са:

1. Предприемачество и младежите;
2. Намаляване на риска от провал в бизнеса;
3. Улесняване на трансфера на бизнес дейности;
4. Подобряване на социалната сигурност на нови собственици на малък бизнес;
5. Подпомагане “по мярка” на жените и етническите малцинства;

- 6а. Улесняване сътрудничеството на малкия и средния бизнес на вътрешния пазар;
- 6б. Подкрепа за иновативните кластери;
7. По-голяма справедливост (equity) и по-силен баланс;
8. Вслушване в предложенията на МСП;
9. Намаляване сложността с цел справяне с данъчното законодателство.

Услуги от общ интерес

Публикуването на Бялата книга по този въпрос е от юни 2004 г. Тази Бяла книга предлага Комисията:

- да приеме решение за прилагането на чл. 86 от Договора за държавната помощ във вид на компенсация за публична услуга, предоставяна по някои доверени задачи при функционирането на услуги от общ икономически интерес, до юли 2005 г;
- да приеме общностната рамка за държавната помощ във формата на компенсация за публична услуга, до юли 2005 г;
- да приеме изменение на Директива 80/723/ЕЕС за прозрачността на финансовите връзки между държавите членки и публичните задачи, до юли 2005 г;
- да доизясни при какви условия компенсациите за публична услуга могат да бъдат държавна помощ по силата на чл. 87 (1), до юли 2005;

Държавите-членки: трябва да подпомагат Комисията при прилагането на новата законова рамка и по-конкретно чрез ясно дефиниране на задълженията за публично обслужване и чрез прилагане на прозрачни правила на компенсация.

Приложение 5: Инвестиционни фондове, опериращи в България

Avlar Bioventures Fund 2 (www.avlar.com/evlar_site_in_pro.htm)

Период на действие: 2001-2006

Региони: ЕС(15+10), България, Румъния, ЕАСТ

Проекти, които се финансират от Инвестиционния фонд:

- Здраве, социална сфера, нови технологии, политика на МСП, Иновации, Икономика,
- Финанси;
- Подкрепа на фирми от сферата на биотехнологиите и здравеопазването (при създаването и в ранен етап на развитие)
- Фондът участва до 10 % от рисковия капитал на компанията, с максимум до 3.3 млн. Евро

Годишен бюджет на фонда - 45-75 млн. Евро;

Финансиране на проекта: до 3.3 млн. евро

Baring Private Equity Partners (www.bpep.com/bpep/index.asp)

Региони: ЕС(15+10), България, Румъния, Нови независими държави, Азия

Проекти, които се финансират от Инвестиционния фонд:

- капиталово финансиране за средния предприятия, които планират разширяване;

Фондът ще държи мажоритарен или миноритарен дял

Годишен бюджет - 15 млн. Евро;

финансиране на проекта: между 5 и 10 млн. евро

DBG Eastern European Fund LTD 2 (www.dbgee.com)

Период на действие: 2003-2013

Региони - България, Румъния, Балкани

Проекти, които се финансират от Инвестиционния фонд:

- Услуги, Политика на МСП, Индустрия, Заетост, Икономика, Финанси, Местно развитие
- Капиталово финансиране за периферни компании; насърчаване на инвестициите, насърчаване на производството

Бенефициенти - корпорации, малки и средни фирми

Годишен бюджет - 80 млн. Евро;

финансиране на проекта: между 3 и 12 млн.евро

Black Sea Fund L.P (www.globalfinace.gr)

Региони - България, Румъния, Нови независими държави, Балкани

Проекти, които се финансират от Инвестиционния фонд:

- Услуги, Политика на МСП, Индустрия, Икономика, Финанси
- Капиталово финансиране за компании с потенциал за растеж
- Малки и средни предприятия;

Фондът участва с инвестиция, не по-поляма от 15 % от поверения капитал на всяка една компания

Годишен бюджет - 100 млн. Евро;

Финансиране на проекта: между 2.2 и 10.1 млн.евро

Приложение 6

Методология за наблюдение на Общинския план за развитие 2007-2013 г. (Monitoring)

Настоящият модел за наблюдение в Община Полски Тръмбеш е насочен към прецизността и професионализма при изграждането на стабилна, деполитизирана общинска администрация, като една от ключовите предпоставки за развитие на общинското самоуправление и едновременно с това изпълнява ролята на бариерно условие за постигане на адекватен административен капацитет в условията на пълноправно членство на страната ни в ЕС.

Основни елементи за наблюдение и оценка:

- Аналитични връзки между етапите на изпълнение на Общинския план за развитие 2007-2013 г. на Община Полски Тръмбеш;
- Външна съгласуваност;
- Вътрешна съгласуваност;
- Балансираност;
- Стилистика;
- Съответствие;
- Нетен ефект на въздействието;
- Анализ разходи – ползи;
- Заключение и препоръки.

При изпълнението на дейностите се извършва наблюдение на:

Адекватността на изпълнение на настоящата стратегия

- Под „адекватност” се има предвид осигуряване на баланс между общата цел на стратегията и съблюдаване на принципните политики на държавното управление, на които се основава нейното изготвяне;
- Обвързаност на конкретните дейности с последващата оценка за тяхното практическо изпълнение;

- Обвързаност на дейностите с цялостната оценка по изпълнението им в процеса на планиране на средствата, описани по направления и тяхното ефективно използване.

Актуалността:

- Наблюдение относно качествено изпълнение на настоящата стратегия, което трябва да бъде свързано с изпълнение на Оперативните програми, по които Общината е бенефициент;
- Системно проучване на потребностите на Общината и възможните заплахи, свързани със спазване на времевия график на дейностите и качествено изпълнение на основните компоненти по стратегията;
- Наблюдение на процентното съотношение на трансфер на методите и формите на обучение за подобряване на административния капацитет в Общината при изготвяне и управление на качествени проекти по програмите на Общността и Оперативните програми;
- Изграждане на обективни механизми за прецизна самооценка и вътрешен контрол при реализиране на отделните дейности.

Етапи в извършване на оценка на плана за развитие на Община Полски Тръмбеш:

- Извършване на предварителна оценка на настоящата ситуация в Общината, която е част от настоящия план;
- Изготвяне на междинна оценка (2010-2011 г.);
- Текуща оценка (годишно);
- Последваща оценка (2014 г.);
- Екологична оценка (предварителна и последваща).

Елементи на стратегическия план за наблюдение:

- Периодично изготвяне на текущи анализи за извършените мерки;
- Изготвяне на междинни оценки и изготвяне на програми за отстраняване на несъответствия във времевия график на стратегията, съобразно

времеви изменения в отварянето на обявления (calls) по оперативните програми;

- Анализ на несъответствията – показва разликата между желаните и реални стойности. Пример: Енергийна ефективност на саниран общински сграден фонд по проект – 23% срещу желано равнище 40%.

Критерии за вътрешно наблюдение и оценка на изпълнението на предвидените мерки:

Базови критерии:

- **Съответствие** – отразено в таблица 1;
- **Социална приемливост** - отразено в таблица 1;
- **Устойчивост** - отразено в таблица 1.

Допълнителни критерии:

- Политическа приемливост;
- Рентабилност;
- Наличие на ресурс;
- Катализиращ ефект;
- Острота на проблема.

Вътрешната съгласуваност в настоящия Общински план за развитие на Община Полски Тръмбеш ще се извършва, следвайки логиката на следните съответствия, включени в нея:

- Съгласуваност и координация при изпълнение на социално-икономическия анализ и стратегията като цяло;
- Съответствие между SWOT анализа и стратегията;
- Съответствие между несъответствията и стратегията;
- Съответствия в йерархията на визия, приоритети, цели и мерки.

Таблица 1

(попълва се при осъществяване на всяка конкретна мярка, заложена в настоящия план)

Цели на приоритета Мерки	Вътрешни критерии за оценка	Индикатори (както предвидени в логическата рамка към настоящия план)
Съответствие	От 1 до 5	.....
Социална приемливост	От 1 до 5	.....
Устойчивост	От 1 до 5	.....

Критерии за успех на отделните мерки, предвидени в плана за развитие:

- Ниво на подобрение на социално-икономическия анализ;
- Ниво на подобрение на SWOT анализа;
- Фокусираност и конкретност на отделните елементи на социално-икономическия анализ;
- Ниво на документираност и представяне на статистическата информация в общината;
- Съответствие на социално-икономическия анализ и SWOT анализа спрямо макроикономическите предизвикателства;
- Наличие на балансираност между частите на социално-икономическия анализ и предвиденото „бъдещо развитие“ на Общината.

Наблюдение на риска при изпълнение на стратегията за развитие, включващо следните фактори:

- Неизпълнение на времевия график;
- Неизпълнение на бюджета;
- Неизпълнение на поставените цели, очаквани резултати, дейности.